

Pogorârea Sfântului Duh, Icoană portabilă realizată de Nistor din Feleac, 1801, Muzeul Mitropolitan din Cluj-Napoca.

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Parohia care nu este misionară, în frunte cu preotul ei, are toate șansele să devină o epavă

După Înviere, înainte de a se înălța la cer, Domnul Hristos i-a trimis pe ucenici să propovăduiască, făcându-i misionari: *Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă* (Matei 28, 19-20). Acest mandat Apostolii l-au împlinit cu strășnicie, transmitându-l atât păstorilor Bisericii, cât și credincioșilor.

Ceea ce făceau ei, și ce fac misionarii din trecut și de astăzi, se cheamă *misiune*. Termenul vine de la latinescul *mittere* care înseamnă a trimite. Misiunea este *vocația apostolică a Bisericii de a propovădui Evanghelia lui Hristos la toate neamurile, chemându-le la reconciliere, în numele lui Hristos, prin pocăință și botez*¹. Misiunea este un act de trimitere: *precum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi* (Ioan 20, 21); *de mărturie a Învierii lui Hristos: voi sunteți martorii acestora* (Luca 24, 48); *și de evocare a evenimentelor care constituie istoria mântuirii: Și venind și adunând Biserica, au vestit câte a făcut Dumnezeu cu ei și că a deschis păgânilor ușa credinței* (Fapte 14, 27). Misiunea este un criteriu fundamental al Bisericii, nu numai în sensul că Biserica este instrumentul misiunii, ci și că ea, Biserica, este scopul sau realizarea misiunii².

În istoria Bisericii, misiunea bine făcută s-a finalizat prin înființarea de noi comunități în care domnea dragostea lui Hristos. Chemarea misionară a Bisericii ține de natura ei apostolică. Misiunea este un act de fidelitate a Bisericii față de Domnul Hristos.

Biserica este deschisă pentru toate neamurile și culturile, așa cum arată prezența mulțimii de neamuri la Cincizecime³. Imaginea Bisericii la Cincizecime este reversul turnului Babel, de aceea proiectul ei apostolic este «zidirea» Trupului lui Hristos⁴. Datoria de a propovădui Evanghelia se datorează faptului că învățătura lui Hristos trebuie pusă în practică, și, pusă în practică, ea schimbă lumea. Și schimbă, de fapt, persoane concrete care devin mădulare active ale Trupului lui Hristos, a Bisericii.

Sfântul Grigorie Sinaitul subliniază importanța pe care o are cuvântul lui Hristos pentru noi: Cuvântul s-a dat spre bucuria fiecărei firi raționale, asemenea unor mâncăruri felurite, sufletul simte plăcerea cuvintelor, primindu-le în chip felurit. Cuvântul cunoștinței îl are ca pe un pedagog, care-i modelează purtările, pe al citirii, ca pe unul care-l adapă ca pe o apă a odihnei; pe al faptei, ca pe un loc de verdeață care-l îngrașă; pe al harului, ca pe un pahar care-l îmbată și-l veseleşte; iar bucuria negrăită a harului, ca pe un untdelemn care veseleşte fața și o face strălucitoare⁵.

Creștinul născut din nou în Hristos are purtări care grăiesc chiar fără cuvinte. Oare nu spune Mântuitorul în Predica de pe Munte: *Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri* (Matei 5,16). Iar Avva Isidor Pelusiotul face o remarcă de o înțelepciune absolută: *Viața fără de cuvânt mai mult folosește decât cuvântul fără viață. Căci viața și tăcând folosește, iar cuvântul și strigând supără. Dar dacă și cuvântul și viața se vor întâlni, fac o icoană a toată filosofia*⁶.

Știm bine că în prima perioadă creștină viața credincioșilor era contaminantă pentru lumea din jur. Dragostea lor, modul lor de a trăi, era un argument covârșitor pentru ca alții să vină la Hristos. Ce este sufletul în trup, aceea sunt creștinii în lume. Sufletul este răspândit în toate mădularele trupului, iar creștinii în toate orașele lumii. Sufletul locuiește în trup, dar nu este din trup; creștinii locuiesc în lume, dar nu sunt din lume. Sufletul nevăzut este închis în trup văzut; și creștinii sunt văzuți, pentru că sunt în lume, dar credința lor în Dumnezeu rămâne nevăzută... Sufletul iubește trupul, deși trupul urăște sufletul; sufletul iubește și mădularele; și creștinii iubesc și pe vrăjmașii lor⁷.

De-a lungul veacurilor, până astăzi, creștinii de vocație sunt misionari pentru ceilalți, atât cu cuvântul, cât, mai ales, cu fapta. Viața duhovnicească nu e doar o problemă particulară, cum ar vrea să o considere lumea post-modernă, ci e un lucru esențial pentru toți. Creștinii trebuie să fie misionari. Sfântul Pavel ne spune: *Cine nu poartă grija de ai săi și, mai ales, de casnicii săi, s-a lepădat de credință și este mai rău decât un necredincios* (1 Timotei 5,8).

¹ Pr. Prof. Dr. Ion Bria, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, EIBMBOR 1981, p. 9.

² *Ibidem*.

³ *Ibidem*.

⁴ *Ibidem*.

⁵ *Filocalia 7*, EIBMBOR, București, 1977, p. 123.

⁶ *Patericul*, Alba Iulia, 1990, p. 107.

⁷ *Epistola către Diognet*, PSB 1, EIBMBOR, București, 1979, p. 341.

DIN SUMAR:

- Acordarea titlului de Doctor Honoris Causa Înaltpreasfințitului Mitropolit Andrei de către Univ. 1 Dec. 1918 - Alba Iulia - **PR. PROF. VASILE STANCIU...**(p. 2)
- Două restituiri istorice exemplare – **ALEXANDRU NEMOIANU..**(p.3)
- Interviu cu pr. John Behr (de Caludiu Ungureanu).....(p. 3)
- Două tabere, un singur suflet – **AUREL SASU.....**(p. 4)
- Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul și cunoașterea duhovnicească – **IEROM. BENEDICT VESA...**(p. 5)
- Mironosițele... – **PR. VALER BEL.....**(p. 6)
- Făuritorii idealului național – **MIRCEA GELU BUTA.....**(p. 7)

Moment de bucurie duhovnicească la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia

Acordarea titlului de

**Doctor Honoris Causa Înaltpreasfințitului
Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei
de către Universitatea 1 Decembrie 1918**

Pr. Prof. Univ. Vasile Stanciu

Ziua de 5 mai 2015 a fost una de mare și intensă bucurie duhovnicească la Alba Iulia, când la propunerea Facultății de Teologie Ortodoxă din localitate, Universitatea 1 Decembrie 1918 a acordat titlul de Doctor Honoris Causa Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului. Evenimentul a fost marcat în sala *Dumitru Stăniloae* a Facultății de Teologie, în prezența senatorilor Universității bălgrădene, a profesorilor și studenților acestei facultăți, a Arhiepiscopului Irineu Pop al Alba Iuliei, a PS Macarie Drăgoi, episcopul ortodox al românilor Europei de Nord, a profesorilor Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, a membrilor Permanenței eparhiale din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, a unei impresionante mulțimi de oameni, care l-au primit pe Părintele Mitropolit Andrei cu inimile și sufletele deschise și care l-au așteptat cu lacrimi în ochi pe cel care de fapt n-a plecat niciodată din sufletele și inimile lor.

Festivitatea a fost deschisă de președintele Senatului Universității 1 Decembrie 1918, prof. univ. dr. Nicolae Todea, care a dat cuvântul rectorului, prof. univ. dr. Daniel Breaz, apoi decanului Facultății de Teologie Ortodoxă pr. prof. univ. dr. Emil Jurcan, cel care a prezentat *Laudatio* pentru Părintele Mitropolit Andrei. În sunetul cald al aplauzelor interminabile, după citirea proclamației de acordare a titlului academic, i s-a înmănat Înaltpreasfințitului Părinte Andrei Diploma de Doctor Honoris Causa și s-a intonat binecunoscutul imn studentesc *Gaudeamus igitur*. Președintele Senatului l-a invitat la cuvânt pe Arhiepiscopul și Mitropolitul Andrei, care și-a intitulat discursul de acceptare așa: **Altarul ca să fie și pietrele să fie, cer inima și viața zidite-n temelie** și care cuprindea patru părți:

1. Parohia care nu este misionară, în frunte cu preotul ei, are toate șansele să devină o epavă;
2. Mănăstirea care nu este un centru de spiritualitate, capabilă să influențeze duhovnicește zona, și-a ratat menirea;
3. Ca parohia și mănăstirea să-și facă bine astăzi misiunea, preotul și starețul trebuie să ardă;
4. Începutul entuziast, atât preotul cât și starețul, și-l fac în școlile de teologie.

Actualitatea, frumusețea limbii, claritatea expunerii, conținutul și mesajul acestui discurs, care merită să fie publicat în cel mai scurt timp, a fost receptat nu doar cu mintea, ci mai ales cu inima, pentru că toate proiectele de valoare gândite cu mintea trebuie să treacă și prin filtrul inimii, al sensibilității noastre, pentru a putea fi întrupate.

În încheierea festivității au luat cuvântul pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității "Babeș-Bolyai", care a prezentat mesajul Domnului Rector Academician Ioan Aurel Pop, Președintele Consiliului Județean din Alba Iulia, primarul orașului Alba Iulia, fostul director al Muzeului Unirii din Alba Iulia, șeful alocuțiunilor fiind încheiat de IPS Arhiepiscop Irineu. Toți și-au exprimat bucuria trăirii pe viu a acestui moment, bucuria unei revederi dorite de multă vreme, dar și satisfacția împlinirii unui gând, care nu mai putea suporta încă o amânare.

Și dacă lucrul acesta s-a întâmplat peste tot în lume, în mod special s-a întâmplat în România. Destinul neamului s-a împletit cu cel al Bisericii Ortodoxe. Misionarismul l-a făcut preotul dar, în același timp, și credincioșii. Întâi de toate Biserica s-a preocupat de cele spirituale, dar a fost imens rolul ei și în cele culturale și naționale. Noi credem că rugăciunile Bisericii ne-au ajutat să trecem prin toate încercările care au fost și mai sunt. Cine nu crede în puterea rugăciunii de a pogori cerul pe pământ și de a-l ridica pe om, prin strădania îndumnezeirii, la modelul suprem, care este Mântuitorul Iisus Hristos, acela se găsește la antipolul ortodoxiei. Și nimeni nu trebuie să creadă mai cu putere în lucrarea îndumnezeitoare a rugăciunii decât preotul ortodox.

Pentru adevăratul preot ortodox suprema preocupare a vieții, prin care poate lucra el la mântuirea lumii, este misiunea însoțită de rugăciune. Misiunea secundată de rugăciune constituie viața preotului ortodox. Dar nu numai a preotului, ci și a credinciosului ortodox. A parohiei întregi, a consiliului și comitetului parohial, a activităților catehetice și filantropice și a tuturor acțiunilor ce trebuiesc orientate în duh misionar și în spiritul rugăciunii către apropierea oamenilor de Hristos.

Întrebuințarea eficientă a timpului scurt pe care-l trăim presupune rugăciune și acțiune, ora et labora. Așa s-a întâmplat în vremurile normale în ortodoxie. Așa s-a petrecut și la noi, cu excepția perioadei comuniste, când am făcut ce s-a putut, dar când tot ortodoxia a ținut dreaptă coloana vertebrală a neamului.

Din nefericire, din acea perioadă au rămas niște sechele pe care cu greutate le putem surmona. Dacă atunci conveția sistemului să se facă cât mai puțin pe tărâm spiritual, după căderea sistemului, unii dintre preoții și credincioșii noștri au rămas într-un imobilism păgubos. O seamă de parohii au consilii parohiale mai mult fictive și nelucrative. Este trist să constați, pentru aceste excepții negative, că preotul este un simplu funcționar care prestează servicii religioase, iar parohia este inertă.

Sunt tendințe în societatea post-modernă de a considera preocupările duhovnicești ca potrivite pentru spațiul privat și nu pentru cel public. Noi nu suntem de acord cu acest lucru. Nu suntem de acord că doar în vremurile trecute ortodoxia avea un rol public și astăzi nu. Ortodoxia este o realitate veșnică: *Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este același (Evrei 13, 8)* iar Biserica Lui *nici porțile iadului nu o vor birui (Matei 16, 18)*.

Nu putem degrada Biserica, ar fi o blasfemie, la măsura unei simple instituții istorice, care s-a născut în istorie și ar muri odată cu timpul. Ea are o dimensiune eshatologică... Comunitatea de creștini într-un loc dat, adică Biserica pământească, este nedespărțită de Biserica cerească sau comunitatea sfinților, fiind astfel un semn profetic al Împărăției⁸.

Parohia care nu-i activă și misionară are toate șansele să ajungă o epavă. În zadar ne laudăm cu credința înaintașilor și voievozilor, dacă nu trăim asemenea lor. Era o meteahnă pe care o aveau iudeii și pe care Sfântul Pavel o înfierează aspru. Și ei se laudau cu înaintașii. De aceea vom interpreta duhovnicește câteva versete din Epistola către Romani, înlocuind cuvântul iudeu cu cel de creștin. Și apoi vom trage concluziile necesare.

Întâi textul neparafrizat: *Dacă tu te numești iudeu și te reazimi pe lege și te lauzi cu Dumnezeu și cunoști voia Lui și știi să încuviințezi cele bune, fiind învâțat din lege, și ești încredințat că tu ești călăuză orbilor, luminează celor ce sunt în întuneric, povățuitor celor fără minte, învățător celor nevârstnici, având în lege dreptarul conștiinței și al adevărului, deci tu, cel care înveți pe altul, pe tine însuși nu te înveți? Tu, cel ce propovăduiești: să nu furi, și tu furi? Tu, cel care zici: Să nu săvârșești adulter, și tu săvârșești adulter? Tu, cel care urăști idolii, furi cele sfinte? Tu, care te lauzi cu legea: Îl necinstești pe Dumnezeu prin călcarea legii? Căci numele lui Dumnezeu, din pricina voastră este hulit între neamuri. (Romani 2, 17-24)*

Și acum parafrizarea: *Dacă tu te numești creștin și te reazimi pe tradiție și te lauzi cu Dumnezeu, și cunoști voia Lui și știi să încuviințezi cele bune, fiind învățat din tradiția sfântă... Tu, care înveți pe altul, pe tine nu te înveți? Tu, care propovăduiești să fii corect, ești incorect?... Căci numele lui Hristos din pricina voastră este hulit printre necredincioși. Acesta este o atitudine totalmente antimisionară.*

⁸ Pr. Prof. Dr. Ion Bria, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, EIBMBOR, București, 1981, p. 62.

Tableta lunii mai

Două restituiri istorice exemplare

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan
(Statele Unite)

In numerele din Septembrie-Octombrie și Noiembrie-Decembrie 2014 ale Revistei "Solia", oficialul Episcopiei Române Ortodoxe din America, sunt publicate doua restituiri istorice amândouă semnate de către Episcopul Vicar PS Irineu.

Prima restituire este dedicata IPS Nicolae Mladin, fost Mitropolit al Ardealului. În această restituire autorul subliniază importanța istorică a marelui prelat, realizările lui ca arhiepiscop al unei jurisdicții ortodoxe românești de cea mai mare importanță în anii grei ai terorii comuniste.

Restituirea devine cu adevărat fascinantă atunci când autorul articolului, Preasfințitul Irineu, vorbește de ultimii ani din viața IPS Nicolae Mladin.

Declinul fizic al ierarhului a fost dramatic, și mai cu seama cel al capacității lui de percepție. În ultimii lui ani el a fost victima unei acute forme de Alzheimer.

În acei ani, tânărul, aproape un copil, "frate Ionica" (viitorul Episcop Irineu) a avut ca foarte grea ascultare grija Ierarhului bolnav. Asta însemna a avea grija lui ziua și noaptea, douăzeci și patru de ore din fiecare zi a Săptămânii, și asta pentru șapte ani. O ascultare grea, copleșitoare și pe care "fratele Ionica" a dus-o cu responsabilitate și cu dragoste. O ascultare care însemna doar jertfa și nici un fel de "răsplată" în lumea asta. (Că acea ascultare a fost arvuna pentru o răsplată în veșnicie nu încapă îndoială.)

PS Irineu face descrierea acelei ascultări cu enorma modestie, ignorând la modul absolut propria persoană și o face cu un anume umor.

Cea de a doua restituire, cea despre Părintele Arsenie Boca, considerat unul dintre Sfinții Ardealului sub comunism, are un alt ton.

Preasfințitul Irineu vorbește în chip superlativ, cu înfocată dragoste despre marele duhovnic și rugător care a fost Părintele Arsenie Boca.

PS Irineu vorbește despre experiența lui personală, despre interacțiunea avută cu marele duhovnic. În aceste rânduri PS Irineu dă dovadă, și nu exagerez defel, de măiestrie scriitoricească.

PS Irineu nu cade în capcana repetării unor truisme sentimentale și la-crimogene, care cel mai adesea nu au legătura cu adevărul. Îl înfățișează pe Părintele Arsenie Boca așa cum era: un mare rugător, un mare duhovnic, dar un om care nu se încurca în politețuri fără acoperire sau în formalisme fără rost.

În chip direct spune PS Irineu cum Părintele Arsenie i se adresa cu "mă". În același timp, PS Irineu, fără falsă evlavie arată, extraordinar de credibil, cum Părintele Arsenie Boca l-a învățat direct ce este "ascultarea", trimițându-l la modul cel mai direct în gura unor câini vicioși care, nu i-au făcut nimic tânărului călugăr ce împlinea o ascultare. Întâmplarea în sine este de fapt relatarea, fără sentimentalismo, a unei minuni, a unui miracol.

Apoi PS Irineu arată cum, cu mult înainte de a se fi gândit el la așa ceva, Părintele Arsenie Boca i-a prevestit că va fi Ierarh peste Ocean ("o apă mare") și i-a spus direct: "mă, să te porți bine cu oamenii!".

Cele doua restituiri făcute de către PS Irineu au cel puțin câteva calități. Este vorba despre restituirea în sine a două personalități ortodoxe mari ale celei de a doua jumătăți a veacului al douăzecelea.

Dar la asta se adaugă ceva cu totul special.

PS Irineu face aceste restituiri foarte personale, aproape memorii, într-o smerenie efectiv emoționantă. În fapt, PS Irineu aproape că nu pomenește de sine. Doar marii scriitori pot face restituiri excluzând propria persoană.

În text putem afla câteva gânduri, reflecții personale ale PS Irineu care au, după părerea mea, valoare de apoftegme patristice. Un singur exemplu.

Pomenește PS Irineu de anume zvonuri legate de retragerea din funcție a IPS Nicolae Mladin. Zvonuri false și rău voitoare. PS Irineu nu amintește pe cei care le-au vehiculat. Se mulțumește să spună că ele erau false și apoi adaugă: "Dumnezeu să aibă milă de noi toți!".

Este în aceste scrieri ale PS Irineu reflectarea caracterului său. Pentru întâia oară, după cunoștința mea, se vede acest caracter: smerit, discret, în felul "pruncilor". ("Dacă nu veți fi ca aceștia, nu veți intra în Împărăția Cerurilor"). Cele doua scrieri pomenite mai arată că PS Irineu este dintre puținii, prea puținii oameni care se gândesc la semnificația "întâmplărilor". Majoritatea oamenilor nu fac acest lucru, trec nepăsători pe lângă "întâmplări" și, din această pricină, înfăptuirile lor, bune sau rele, nu au importanță sau, în cel mai bun caz au importanță marginală, de mâna a doua. Acest caracter discret al PS Irineu lesne îl poate face victima celor care se grăbesc în "judcății". Între aceștia se numără și subsemnatul, care a greșit în judecățile sale despre PS Irineu și care autor este efectiv măcinat de regret și părere de rău, deși PS Irineu l-a iertat.

Cred că este vremea ca PS Irineu să se gândească la adunarea reflecțiilor, gândurilor sale într-o carte intitulată "Gânduri", "Reflecții" sau așa ceva.

Prin aceste două restituiri, PS Irineu se așază în rândul de cinsti al scriitorilor ortodocși contemporani.

"Jertfa de sine prin care oferim dragoste..."

Interviu cu pr. John Behr, Decanul seminarului "Saint Vladimir", New York, realizat de Claudiu Ungureanu

În perioada 15-19 aprilie 2015, studenții Universității din Viena au avut bucuria întâlnirii cu unul dintre cei mai cunoscuți teologi contemporani, părintele profesor John Behr, decanul Seminarului Ortodox „Saint Vladimir” din New York. Remarcându-se de-a lungul timpului ca unul dintre cei mai importanți patrologi ortodocși, autor al volumului de antropologie creștină tradus și în limba română „Viața în Hristos. Viața în moarte”, părintele John Behr a participat la numeroase întâlniri atât cu studenții cât și cu alți teologi, discutând pe marginea câtorva teme de spiritualitate ortodoxă. În finalul conferinței de miercuri, 15 aprilie, am avut ocazia de a-i adresa părintelui John Behr câteva întrebări referitoare la viziunea sfinției Sale cu privire la dimensiunea etică a discursului său teologic.

Claudiu Ungureanu

Claudiu Ungureanu:

- Una dintre tezele sfinției Voastre susținută în cadrul prelegerilor pe care le-ați ținut în cadrul Universității din Viena este că Iisus Hristos ne arată ce înseamnă a fi Dumnezeu prin modul în care El moare ca ființă umană. Ce înseamnă acest lucru pentru viața noastră cotidiană?

Pr. John Behr: - Ceea ce am afirmat este că Iisus Hristos ne arată ce înseamnă a fi Dumnezeu prin modul în care El moare ca ființă umană. Însemnătatea acestui lucru pentru viațile noastre se răsfrânge în luarea crucii și în trăirea unei vieți în jertfă de sine prin care să oferim dragoste celor din jur. Să trăiesc pentru aproapele meu, nu pentru mine. Dumnezeu și-a arătat dragostea față de noi prin trimiterea Fiului Său, fapt care ne provoacă și pe noi să răspundem cu aceeași dragoste, renunțând la viața noastră pentru cea a aproapelui. Simplu. Se poate realiza printr-o mulțime de căi, fie prin căsătorie, fie prin monahism, fie practică în asistența socială. Sunt multe căi...

C. U.: - *Reprezintă ceva nou pentru Ortodoxie afirmația sfinției Voastre sau este doar un adevăr șters de-a lungul secolelor din conștiințele creștinilor?*

Pr. J. B.: - Amândouă. În sensul că nu am mai văzut pe cineva care să formuleze în același fel această afirmație. O pot formula în acest mod doar reflectând la cum au conceput-o Părinții, aspect pe care suntem tentați să-l uităm. Doar în lumina Patimilor Domnului ucenicii au cunoscut cine e El. Doar din momentul în care a călcat cu moartea pe moarte, au cunoscut cine e El. Este un moment central atât pentru Evanghelie, cât și, în mod evident, pentru viața Bisericii. Totul se termină cu Crucea. Este centrală (afirmația - n.a.), dar noi am uitat-o, deoarece fiind atât de vizibilă, am încetat să o mai vedem.

C. U.: - *Părinte, Răsăritul european este unul dintre locurile lumii în care credința Ortodoxă se bucură de o prezență bimilenară. Cu toate acestea, la o privire mai adâncă aruncată cel puțin asupra spațiului românesc, ceea ce observăm nu este doar credința primitivă direct de la Apostoli, ci și multă dezordine socială manifestată prin corupție, sărăcie, nepotism, respectiv conștiință morală stricată. Cum credeți că am putea recupera acest deficit etic? Cum credeți că am putea depăși lipsa motivației de*

a mai schimba ceva atât în viețile noastre, cât și în societate? Și nu în ultimul rând, cum să ne reînnoim viețile astfel încât credința noastră să se facă cunoscută atât prin faptele noastre cât și prin imaginea societății pe care o formăm noi românii?

Pr. J. B.: Acest lucru nu ar putea fi niciodată realizabil printr-un program de ordin social sau politic. Nu veți avea niciodată un prim-ministru sau președinte a cărui agendă electorală să susțină transformarea societății prin Evanghelie. Nu ar merge. Singura modalitate care ar aduce schimbarea este ca tu să fii înflăcărat de dragostea lui Hristos și a Evangheliei Sale, respectiv de a extinde această dragoste și în viețile altora. Este, deci, responsabilitatea voastră. Încercarea de a o face ca pe un program aruncă responsabilitatea de pe tine pe altcineva. Toți Părinții afirmă acest lucru.

C. U.: - *Părinte, în calitatea sfinției Voastre de duhovnic, ce sfat credeți că ni s-ar potrivi? Cu ce să începem această reînnoire a vieții?*

Pr. J. B.: - Este foarte simplu: Începeți cu pocăința, începeți cu citirea Scripturilor, fapte de milă și caritate. Foarte simplu, dar faceți-o! Faceți-o și continuați să o faceți, nu o țineți doar două zile după

care să vă plângeți că e suficient. Faceți-o, faceți-o, faceți-o!

C. U.: - *În aceste zile ați abordat și subiectul însemnătății cuvântului "teologie". În creștinismul primar termenul de teologie nu apărea niciodată ca un substantiv, ci ca un verb tranzitiv. Ce înseamnă, părinte, teologia nu ca substantiv, ci ca verb tranzitiv sau ca acțiune?*

Pr. J. B.: - Să vorbești de Hristos ca fiind Dumnezeu, să l te mărturisești Lui ca unui Dumnezeu, după care să trăiești în aceea mărturisire.

C. U.: - *Foarte interesant, părinte. Dar ce înseamnă să trăiești în aceea mărturisire?*

Pr. J. B.: - Să trăiești în aceea mărturisire înseamnă să trăiești cu El ca și cu Dumnezeuul tău. Dacă afirmi faptul că "El este Dumnezeuul meu", comportă-te în consecință!

C. U.: - *Deci trebuie să arăt în fiecare zi (că Hristos este Dumnezeuul meu - n.a.)?*

Pr. J. B.: - În mod contrar sunt doar vorbe. Dacă spui că El este Domnul și Dumnezeu meu, cum și Toma o spune, atunci trebuie să și trăiești ca și cum ești un subiect al Domnului și Dumnezeuului tău. Să trăiești ca El.

C. U.: - *Ce înseamnă din punct de vedere practic faptul că El este Dumnezeuul meu?*

Pr. J. B.: - Este foarte simplu. Tocmai am spus-o, dar de fiecare dată vrem să găsim altă formulare. "Mai mare iubire decât aceasta nu este: decât cineva să-și pună viața pentru prietenii săi" (In 15: 13). Am fost sărac și m-ai miluit, am fost înfometat și m-ai hrănit, am fost dezbrăcat și m-ai vizitat, în temniță am fost și m-ai cercetat. Toate aceste lucruri le găsiți rostite în Predica Mântuitorului.

C. U.: - *Ce rol joacă Biserica în toată această ecuație?*

Pr. J. B.: - Biserica ne hrănește. Când suntem la biserică ce auzim? Auzim Fericirile la Liturghie, auzim Evanghelia, predica, auzim toate acestea. Le combinăm cu primirea Trupului și Sângelui lui Hristos, devenind Trupul Lui, deprindem și mai multă putere în a împlini Cuvântul. La fiecare Liturghie se citește Sf. Evanghelie și fiecare lectură biblică ne spune că avem ceva de făcut.

15 aprilie, Viena

SEBASTIAN NAZĂRU, *Mucenicia Brâncovenilor. O analiză a surselor istorice*, Editura Cuvântul Vieții a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București, 2014, 117 p.

Anul comemorativ al Sfinților Martiri Brâncoveni a prilejuit o serie întreagă de manifestări liturgic-misionare și științific-academice care au avut menirea de a cinsti memoria voievodului cu coroană de martir la împlinirea a 300 de ani de la moartea sa mucenicească.

Dacă dimensiunea liturgică a omagierii martirilor Brâncoveni s-a săvârșit prin deshumarea sfințelor moaște ale lui vodă Brâncoveanu, așezarea lor într-o raclă nouă, din argint aurit, și purtarea lor în procesiune pe la principalele sale ctitorii și locuri de pelerinaj din țară, aspectul academic s-a revelat prin organizarea de manifestări științifice și publicarea de lucrări menite să evoce și să readucă în atenția contemporanilor activitatea și personalitatea, rolul și moștenirea lui Constantin Brâncoveanu pentru istoria și cultura română.

Cu precădere editurile Patriarhiei Române au tipărit o serie de volume monografice și colective care abordează deopotrivă viața și domnia, monarhia culturală, arta brâncovenească și sfârșitul martiric al voievodului Constantin Brâncoveanu, al celor patru fii, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, și al sfetnicului Ianache Văcărescu.

Asupra acestui din urmă aspect se focalizează volumul pe care-l supunem acum atenției. Redactat de Sebastian-Laurențiu Nazăru, asistent în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București, studiul abordează, într-o manieră științifică foarte riguroasă, o analiză a izvoarelor istorice care descriu mazălirea, detenția și jertfa martirică a Sfinților Brâncoveni. Temeinicia lucrării reiese încă din primul capitol dedicat „prezentării izvoarelor”, în cuprinsul căruia autorul face dovada unei capacități mature de analiză critică a surselor avertizându-și cititorul că „izvoarele ne întredeschid ușa către reconstituirea trecutului, fără însă ca realitatea istorică, «trecutul așa cum a fost», să poată fi vreodată cunoscută complet, până la cele mai mici detalii”. Sunt trecute în revistă cronicile românești, italiene, grecești și otomane, la care se adaugă jurnale, documente și articole de presă austriece, venețiene, franceze, engleze, poloneze și rusești, ilustrându-se astfel o imagine exhaustivă, cel puțin din perspectiva izvoarelor, asupra evenimentelor din ultimele șase luni de viață pământească ale brâncovenilor.

Pentru înțelegerea cât mai deplină a perioadei, autorul realizează în capitolul secund o prezentare a „contextului prăbușirii” lui Constantin Brâncoveanu. Sunt expuse nu numai intrigile țesute în jurul lui vodă Brâncoveanu de propriile sale neamuri și de dușmani, ci întreaga problematică este tratată în contextul politic internațional din Europa Central-Orientală și de Sud-Est de la cumpăna veacurilor XVII-XVIII. Cititorul este ajutat în acest fel să pătrundă în ungherele complicate ale relațiilor dintre otomani, austrieci, ruși, suedezi și francezi, pe de o parte, și, de asemenea, să cunoască strădaniilor de diferite naturi depuse de Brâncoveanu pentru păstrarea unui echilibru politic între imperiile vecine, a statorniciei domniei sale și a integrității teritoriale a Țării Românești, pe de altă parte.

Urmează alte șase capitole ce prezintă în detaliu, în același stil profesionist, episodul mazălirii, perioada detenției și a torturii, momentul martiriului, consumat în 15/26 august 1714, soarta supraviețuitorilor acestei tragediei, cea a doamnei Maria și a fiicelor ei, precum și sfârșitul, la fel de tragic, al Cantacuzinilor, a stolnicului Constantin și a fiului acestuia Ștefan, succesorul lui Brâncoveanu pe tronul Țării Românești, sugrumați de turci la Constantinopol în noaptea de 26-27 mai/6-7 iunie 1716. Momentul avea să fie unul de cotitură în istoria țării, deoarece turcii vor inaugura domniile fanariote, care vor conduce destinele Țărilor Române până în anul 1821.

Volumul se încheie cu un epilog numit sugestiv „din istorie spre veșnicie – Canonizarea Sfinților Martiri Brâncoveni”, dar și cu o bogată bibliografie ce însumează nu mai puțin de 89 de lucrări utilizate de autor în cuprinsul cercetării, fapt mai rar întâlnit într-o lucrare cu o întindere spațială nu foarte mare. În final, trebuie să subliniez că lucrarea de față oferă nu numai o analiză detaliată, credibilă și autorizată a sfârșitului martiric al Brâncovenilor, ci parcugerea ei prilejuiește o veritabilă satisfacție profesională față de un studiu bine făcut.

Mircea-Gheorghe Abrudan

Breviter

Două tabere, un singur suflet

Aurel Sasu

in volumul recent apărut (Bartolomeu Valeriu Anania – George Alexe, *O luptă neterminată. Dialog epistolar*, Eikon - Școala Ardeleană, 2014) rezultă, eufemistic spus, dificultățile dialogului dintre cele două Arhiepiscopii Ortodoxe Române din America, limitele inițiativelor de colaborare, dar și tonul politic uneori impropriu de-o parte și de alta, plus amestecul insidios al unor structuri și organisme interesate în perpetuarea stării de neînțelegere și dezbinare. Sunt în carte amănunte, uneori emoționante, despre prețul de jertfă al ieromonahului trimis într-o lume a haosului (expresia îi aparține!), prăpăstuite (la modul mai general!) spre agonie și neant. Când era să-și exercite prerogativele teologiei lui practice, Bartolomeu își refuza metaforele și subtilitățile de comunicare. Cât de subtil să afirmi, de exemplu, că la sosirea în Detroit în serviciul unei instituții care funcționa de peste un deceniu, el, abia sositul de peste Ocean, a trebuit să cumpere, dintr-un salariu de 250 de dolari, un birou, o mașină de scris și... perdele! Și unde de întâmplau toate acestea? În inima Americii anilor '65. Iată, la extrema cealaltă, un decor încântător prin resursele lui de admirație reciprocă, un dialog purtat în limitele dragostei, a rădăcinilor de lumină care ne scot din tranzitoriu și ne amintesc că „oamenii domnesc, dar nu-s stăpâni”, atâta timp cât nu pot trăi împreună bucuria ușilor deschise de o parte și de alta. Mă refer, concret la corespondența Înalt Preasfințitului Bartolomeu cu părintele Vasile Hațegan (1915–2003), slujitor la Biserica „Sfânta Maria” din Cleveland, o figură emblematică a exilului ortodox și un patriarh al iubirii de oameni (voi reveni cândva cu biografia acestui om de o blândete cuceritoare cu o înțelegere greu de imaginat astăzi a ceea ce ar trebui să ne unească în povara ostentivă pentru binele celuilalt). Iată o scrisoare primită de Arhiepiscopul Bartolomeu Valeriu Anania la 9 septembrie 1993 (am îndreptat stilistic doar ceea ce era strict necesar):

Înalt Preasfințite,

Sunt flatat că, cu toate preocupările ÎPS. Voastre mai importante, îmi scrieți și mie. Mă bucur că întotdeauna relațiunea între noi a fost bună, sinceră și deschisă.

Cu toate slăbiciunile mele fizice (și mai ales ale soției) caut să fiu de folos Bisericii Ortodoxe în general și a celei românești în particular. Cu toate că sunt multe probleme aici și sunt încă mulți care cu greu rup relațiunile lor cu Bisericile Mame respective, sunt conștient că numai unirea diferitelor jurisdicțiuni de aici va putea asigura viitorul Bisericii Ortodoxe din America, cum puteți citi în ziarele pe care vi le-am trimis. Asta nu înseamnă că iubim sau respectăm mai puțin originea noastră și Bisericile noastre Mame. De asta am dat dovadă cu ajutoarele trimise după căderea comunismului.

Din nefericire, sunt încă mulți episcopi, preoți și mireni care nu vor să cedeze din așa-zise drepturile lor. Chiar OCA^{1}, care în timpul comunismului în Rusia privea spre un viitor aici în America acum este în termeni tot mai strânși cu Biserica rusească. Aceasta se întâmplă și cu alte jurisdicțiuni. Relațiile noastre cu OCA s-au cam răcit, când la Congresul lor de anul trecut au cerut, unii delegați de-ai lor, pur și simplu să ne contopim cu ei. Bineînțeles, noi ne-am opus și le-am atras atenția că avem o înțelegere cu ei, încât noi vom avea o administrație separată. A fost un schimb de scrisori publice în acest sens.*

În ceea ce privește relațiunea cu Episcopia Misionară, s-a făcut un pas important înainte. Cele două comisii care s-au întrunit au propus să restabilim relațiunile canonice ca să putem sluji împreună. Părintele Ioniță de la East Chicago a luat parte la Congresul de la „Vatra”, iar în ziua Adormirii Maicii D[omnu]lui ÎPS Victorin a prezidat la slujba de la Mănăstirea noastră din Rives Junction. Personal, eu niciodată n-am avut diferențe canonice sau bisericesti cu Episcopia Misionară, ci [cu] felul cum a procedat a se organiza și a ne ataca (mă bucur că-ți fost reabilitat de Facultatea de Medicină pentru activitatea naționalistă, dar bietul ÎPS Valerian încă este umbrat de un nor negru).

Aștept cu plăcere ediția Noului Testament. Noi am publicat de curând o nouă traducere pentru uzul ortodocșilor și e bine primită.

Aici, în America, se întâmplă un fenomen deosebit. În timp ce unii ortodocși se înstrăinează de Biserică, tot mai mulți protestanți (mai ales episcopali și luterani) trec la ortodoxie. În ultimii 10 ani s-a înființat peste 100 [de] parohii pur americane, pe lângă faptul că majoritatea parohiilor acum folosesc limba engleză tot mai mult.

Săptămâna trecută a avut loc sfințirea Bisericii din Warren, Michigan (a lui Mihuleț). Bănățenii de acolo au contribuit aproape [cu] un milion de dolari (deși bună parte vine de la Bingo). Au fost prezenți 30 [de] preoți. Biserica este grandioasă, dar acum aflu că membrii ei vor duce o viață mai spirituală.

Precum știți, absolvenții de la Sibiu, de aici din America, au înființat o „Alma Mater” și căutăm a ajuta cu ce putem. S-au întrunit membrii în timpul Congresului. Din nefericire, eu nu mă mai deplasez din Cleveland, așa încât n-am luat parte, deși m-au ales în „spiritual adviser”.

Am primit două scrisori de la Patriarhul Bartolomeu, încurajându-mă la unirea jurisdicțiunilor (bineînțeles, după dânsul, prin Patriarhia Ecumenică). Se vede că este foarte interesat în apropierea relațiunilor printre toate Patriarhiile din lume. Cu încetul, se observă anumite rezultate pozitive.

Vara aceasta am fost mulți americani de origine română în vizită în România. Cu schimbul favorabil, toți am găsit ceea ce am vrut, dar cu inflația, șomajul de acolo și situația politică cetățeanul de rând o duce destul de greu. Observ că vin tot mereu vizitatori de acolo și nu se mai întorc. Păcat. Românii din străinătate ar putea s-ajute la refacerea României, dar nu se îmbulzesc a se reîntoarce. Avem atâția preoți noi, încât n-avem unde a-i plasa. Cred că ar trebui a rămâne (sic!) în țară, unde ar fi de mai mare folos, combătând sectarismul care, observ, este în creștere. Și pe aici sectarii tot mereu [ii] ademenesc pe ortodocși a trece de partea lor.

Câțiva români, vizitând Clujul au remarcat că orașul e murdar și în lipsă de reparațiuni.

Vă mulțumesc în anticipație pentru exemplarul Noului Testament și orice altă literatură ce-mi veți trimite.

*Cu toată dragostea,
Pr. Vasile Hațegan*

O firească probă de sinceritate! Și un caz fericit în care omul vorbește cu urbanitate despre adevărul lui, dar și adevărul care vorbește despre omul bunei cuviințe.

^{1*} OCA – Biserica Ortodoxă din America (n.n.).

Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul și cunoașterea duhovnicească

Ierom. Benedict Vesa

Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul ne propune o ierarhie în interiorul procesului de cunoaștere. Și pornește de la cea mai importantă – cunoașterea ce vine din experiența duhovnicească, generată de străluminarea Duhului Sfânt și concretizată în discernământul spiritual. Acest tip de cunoaștere este deplin și nu mai are nevoie de altceva. Un al doilea etaj al cunoașterii descrie înțelepciunea ce vine din experiența de viață acumulată de-a lungul timpului. Și acest tip de cunoaștere este important și se apropie de o înțelegere bună a lumii și problemelor ei și adeseori poate să ofere soluții potrivite. Cel de-al treilea etaj al cunoașterii se leagă de formarea educațională, de studiul academic. Când vine vorba de viață, și cunoștințele livrești ne pot îndruma. Dar situația cea mai fericită este însoțirea dintre cele trei. Un om titrat, care se bucură și de o experiență de viață bogată, dublată de o experiență duhovnicească profundă este definit de Părintele Paisie drept un om înțelept, un adevărat „gnostic”. De altfel acesta este și itinerariul pe care i-l propune omului contemporan – drumul de la o viziune lumească asupra vieții la o perspectivă duhovnicească.

Părintele Paisie Aghioritul, pe numele de mirean Arsenie Eznepidis, s-a născut la 25 iulie 1924, în Farasa Capadociei. A venit în Grecia odată cu schimbul de populații. Preocupările duhovnicești au început încă din copilărie, iar rugăciunea neîncetată a fost una dintre lucrările de căpătâi. În jurul anului 1950 încep căutările pentru intrarea în monahism. Trei ani mai târziu, după serviciul militar, intră în viața monahală la Sfântul Munte Athos, mai întâi la Mănăstirea Esfigmenu, apoi la mănăstirea Filotheu, unde primește schima mica și numele de Paisie. În 1958 se mută la Mănăstirea Nașterii Maicii Domnului, la Stomio-Konița. Patru ani mai târziu pleacă în peninsula Sinai și locuiește la Chilia Sfinților Galaction și Epistimi, dar dragostea de Sfântul Munte îl face ca, la scurtă vreme, să revină, în 1964, și se stabilește la Schitul Ivron. În acest răstimp se creează legături duhovnicești profunde cu sfântul stareț Tihon, de la Chilia Sfânta Cruce a Mănăstirii Stavronikita, unde va primi și schima mare. În martie 1969, după moartea duhovnicului său, își va continua nevoința la Chilia Sfânta Cruce până în anul 1979. La sfârșitul anilor '80, starea sa de sănătate se agravează. Părăsește pentru ultima oară Muntele Athos pe 10 noiembrie 1993. Un an mai târziu va fi operat la Tesalonic și apoi dus la Mănăstirea „Sfântul Ioan Teologul” de la Suroti pentru a fi îngrijit. La scurtă vreme după intervenția medicală trece la cele veșnice, în ziua de 12 iulie 1994. Pentru nevoințele și sfințenia vieții sale este pe 13 ianuarie 2015 de către Patriarhia Ecumenică.

Una din principalele teme pe care Cuviosul Paisie le tratează în discursurile sale către tineri este necesitatea sfințirii cunoașterii pe care o dobândim din studiu. Omul titrat este și inteligent sau, mai degrabă, înțelept, doar dacă este curățit de patimi. Duhul Sfânt este cel care sfințește inteligența și-l ajută pe om să dobândească discernământul¹. În repetate rânduri, Sfântul Paisie va sublinia limpede că o cunoaștere neînsoțită de luminarea dumnezeiască poate conduce la situații complicate, chiar catastrofe: „Dacă omul nu se va curăța, dacă nu vine luminarea dumnezeiască, oricât de corectă ar fi cunoașterea cealaltă, un astfel de om este un raționalist... și cele pe care le va spune și le scrie nu vor fi de folos... Un copil, cu curăția firească a minții lui și cu puținele cunoștințe pe care le are, îți va

spune lucruri corecte. Dimpotrivă, unul cu multă cultură, cu mintea afumată de înrăurirea demonică ce a primit-o, îți spune lucrurile cele mai hulitoare, căci... cunoștința îngâmfă (1 Cor. 8,2)”².

Studiul Sfintei Scripturi și înțelegerea dogmelor sunt condiționate tocmai de prezența harului Duhului Sfânt, care acompaniază cunoașterea duhovnicească. În consecință, orice demers teologic pentru a fi ferit de fals și a avea garanția adevărului, trebuie însoțit de harul lui Dumnezeu în starea unei smerenii permanente. Le va spune ascultătorilor: „Cunoașteți adevărul și adevărul vă va face liberi (Ioan 8,32). Când omul se va smeri și se va lumina, atunci se sfințește și mintea lui dimpreună cu această putere a raționalului – în timp ce înainte de a se sfinți lucrarea minții e trupească. Dacă cineva se comportă egoist, și fără carte fiind, încearcă să explice dogmele, să citească Apocalipsa, pe Sfinții Părinți, se întunecă și, în cele din urmă, ajunge la necredință. Îl părăsește harul lui Dumnezeu, pentru că a încercat să sporească având mult egoism”³.

Raportul firesc dintre studiu și omul titrat, pe de-o parte, și smerenia harului și omul duhovnicesc, pe de altă parte, este bine exprimat de Sfântul Vasile cel Mare pe care Cuviosul Paisie îl citează: „Cel mai important lucru e având funcție înaltă să ai și cuget smerit”. Și de aici, omul adevărat cultivat este cel supus coacerii duhovnicești. Tot ceea ce cultivi se numește cultură. Dacă vom cultiva cele materiale, ne vom bucura de roade materiale, dar dacă vom cultiva cele duhovnicești, ne vom bucura de roadele specifice: „Toată baza este cultivarea lăuntrică. Dacă cineva este cultivat, este și instruit, are și cuget smerit. Acesta este lucrul cel mai bun”⁴.

Cuviosul Paisie nu înfăptuiește cunoașterea pe linie academică, dimpotrivă arată folosul și posibilitatea bună pe care o oferă pentru cel care vrea să se apropie de Dumnezeu. Cel studios cu ușurință se poate apropia de studiul Părinților Bisericii și va putea înțelege repede ceea ce e scris acolo. În schimb, cel fără de carte multă are nevoie de multe nevoințe și fapte dumnezeiești ca să înțeleagă cele citite. Studiosul însă mai are nevoie de ceva – lucrând cu mintea, să nu fie prins de teorie și să fie furat de ea, ci să adauge puțină smerenie și puțină osteneală. Aceasta este „rețeta” unei cunoașteri depline.

Pledoaria Cuviosului Paisie pentru o cunoaștere a Duhului se leagă și de o poziție fermă împotriva raționalismului aplicat exagerat în viața duhovnicească, după modelul lumii occidentale – inima acope-

rită de rațiune. Riscul mare pe care îl întrevide este limitarea vieții duhovnicești la ceea ce astăzi numim corectitudinea politică (*Politically correct*). Nu mai vorbim de omul duhovnicesc, ci de omul politic, după model european, care trăiește după principiile unei rațiuni lumești. Consecința este o atitudine criticistă permanentă, cerând absolutul de la ceilalți și odihnind peste neputințele proprii. În schimb, rațiunea luminată de har, rațiunea duhovnicească, lărgeste inima și te transpune în starea celui alt. De aceea cuvântul unui astfel de om, o limbă de foc a Cincizecimii, este mult mai puternic decât o grămadă de cuvinte bine ticluite ale unui om titrat, care ies cu viteză de pe limba lui instruită, dar care nu ating deloc sufletele.

Așadar, când vine vorba despre instruirea și cunoștința lumească Cuviosul Paisie indică un traseu clar – sfințirea cunoașterii printr-o experiență a Duhului. Osteneala este cea care face diferența. O cunoaștere pătimită este singura cunoaștere deplină.

Testamentul său, izvorât dintr-o viață răstignită cu Hristos și cu durerile lumii întregi, face ca cete după cete să se oprească la mormântul său pentru a primi câte ceva de la el, fiecare după nevoie, din inima-i prea plină de dragostea lui Hristos: „Părinte, spuneți-ne ceva! / Ce să vă spun? / Ce vă spune inima... / Ceea ce-mi spune inima este să iau cuțitul, s-o tai, s-o împart lumii și apoi să mor.”⁵

² Cu durere și cu dragoste, p. 192, 194, 195.

³ Cu durere și cu dragoste, p. 200.

⁴ Cu durere și cu dragoste, p. 202.

⁵ Cu durere și cu dragoste, p. 17.

Karl Marx despre religie: „opium pentru popor” sau „opiumul poporului”?

Cezar Ungureanu

chestiune interesantă, în contextul falsificării lui Marx chiar de către marxiști și comuniști, este receptarea „citării” faimosului enunț privitor la religie, din lucrarea *Despre critica filosofiei hegeliene a dreptului* (1844), unde autorul scrie: „Religia este opiumul poporului” („Sie [die Religion] ist das Opium des Volks”). Aceeași sintagmă a fost preluată de către Lenin câteva decenii mai târziu, în „Socialism și Religie”, după cum urmează: „Religia este opium pentru popor” („Die Religion ist das Opium für das Volk”). Interesant este că ediția românească a Operelor lui Marx și Engels redă varianta originală, cea cu genitivul „opiumul poporului”, prin varianta lui Lenin, „opium pentru popor”. Îmi vine greu să cred că ar fi vorba de o eroare de traducere bazată pe ignoranță sau superficialitate. Să nu uităm că după spusele lui Engels, Marx nu este doar un simplu teoretician al comunismului, ci este autorul „Bibliei muncitorului” și anume al *Capitalul*-ui. Așadar, putem afirma că traducerea operelor sale ne-au parvenit nu doar în urma unor contribuții personale, cât mai ales politice, la cel mai înalt nivel.

În continuare, îmi propun să schițez două probleme: pe de o parte, diferența de conținut a versiunii marxiene, respectiv a celei leniniste în ceea ce privește „definirea” religiei, iar pe de altă parte, o chestiune de etică, cu referire la instrumentalizarea leninistă a traducerii lui Karl Marx în limba română de către comuniști. Altfel spus, consider că este discutabil dacă pentru societatea română din vremea comunismului, Lenin ducea mai departe mesajul lui Marx, sau Marx trebuia să spună ceea ce Lenin vroia să spună.

Referitor la prima problemă enunțată, deși citările sunt aparent similare, cred că există o diferență „ascunsă” între cele două, dată înainte de toate, atât de contextul distinct al scrierilor în care cele două sintagme au fost formulate, cât și de semantica termenului „opium” în sec. XIX și XX. Ceea ce aș vrea însă să scot în evidență este înțelesul la care conduc cele două aserțiuni. Marx folosește genitivul întrucât, în spiritul tradiției filosofice a lui Hegel, pe care o critică, religia se naște din popor, este o proiecție iluzorie a acestuia („opium”), însă proprie lui. Religia este un dat natural al poporului, chiar dacă ține de domeniul fanteziei, iar o critică a religiei trebuie să scoată în evidență caracterului alienabil al acesteia. Lenin, mult mai radical, așază copula doar între „religie” și „opium”. Ceea ce rămâne în afara echivalării de tipul A=B („religia este opiu”) este complementul propoziției („pentru popor”), care intră în relație cu numele predicativ („este opium”), însă nu și cu „religia”, precum am văzut la Marx. Așadar, religia este opium în sine, iar poporul nu are nicio contribuție la aceasta. El este amăgit, dându-i-se în mod permanent și sistematic doze consistente de religie spre a fi împins în amăgire. Prin urmare, Lenin spune că religia poate și trebuie detașată de popor pentru că ea nu este, ca la Marx „opium al poporului”, ci „opium pentru popor”. Abia din transpunerea politică a variantei leniniste transpare destul de clar ideea suprimării religiei la propriu, ca premisă a eliberării poporului din lanțurile propriilor iluzii în care este ținut de către clasa burgeză.

În cea de a doua problemă, mi se pare destul de ostentativă dorința cu care comuniștii și-au dorit să niveleze o tradiție marxistă, armonică și compactă, ca suport și ghid ideologic pentru sistemul lor politic, însă nu în jurul ideologului principal, ci în jurul intereselor de moment ale partidului. Dincolo de doza mai mică sau mai mare de dispreț a lui Marx față de religie, mi se pare mai interesant modul în care așa-zișii discipoli ai acestuia l-au etatizat, făcându-l să pară că spune tot ceea ce au vrut ei să spună.

În concluzie, transferul urii față de religie, specific operei leniniste, dar pe care traducerea românească a lui Marx o acreditează ca fiindu-i specifică, este peste ceea ce Marx a vrut să afirme, cel puțin în anul 1844, la 26 de ani. Cred că Marx are oricum destule păcate și nu mai e cazul să-i punem în cârcă și altele, pe care nu le-a făcut, sau, cel puțin, nu suntem siguri că le-ar fi făcut. O astfel de atitudine nu face decât să-i sporească importanța, nu să i-o anihileze. Dacă până și traducerile în limba română ale lui Karl Marx, autor canonic al comunismului, au fost instrumentalizate politic, după dorința „dictaturii proletariului”, atunci de ce să ne mai mire faptul că au existat și teologi care, sub teroarea același dictaturi, au putut să scrie la comandă articole propagandistice pentru regim?

¹ Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cu durere și cu dragoste pentru omul contemporan*, București, Evanghelistos, 2002, p. 190.

Mironosițele, primele martore și vestitoare a lui Hristos Cel răstignit și înviat

Pr. Valer Bel

Suntem în lumina Învierii Domnului care a umplut toate de lumina vieții celei fără de moarte «că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință» (Stihira 1 din Canonul Învierii).

Pentru a întreține și întări în noi credința în Învieria lui Hristos, Biserica ne amintește în a treia Duminică după Sfintele Paști, de femeile purtătoare de mir care, a treia zi după înmormântarea lui Iisus, s-au dus cu mir la mormânt ca să ungă cu mir, după ritual, trupul înfășurat în giulgiuri albe de pânză. De aceea, tradiția creștină le numește pe aceste femei *mironosițe*.

Sunt femei care au fost atașate de Mântuitorul Iisus Hristos încă în timpul activității Sale publice: *Maria Magdalena*, pe care Iisus o salvase din viața ei păcătoasă și îi redase demnitatea vieții; *Maria lui Cleopa*, numită și "cealaltă Marie" (Matei 28, 1), era verișoară cu Maica Domnului și mamă a "fraților Domnului" (în fapt verișori): Iacov, Iuda, Iosif și Simon; *Ioana*, soția lui Huza, un iconom al lui Irod (Luca 8, 3). Atașamentul ei față de Mântuitorul ne arată că creștinismul a pătruns, încă de la început, chiar și în casele regale; *Salomeea* (Marcu 16,1), soția lui Zevedeu și mamă a "fiilor lui Zevedeu": Iacov și Ioan; *Suzana*, pomenită de evanghelistul Luca (8, 3) alături de Ioana; ele slujeau "din avutul lor" lui Iisus și ucenicilor Lui. Evanghelistul Luca mai precizează că aceste femei erau dintre "cele care veniseră cu Iisus din Galileea" (Luca 23, 55) și că, în afara celor numite, mai erau "și celelalte împreună cu ele" (Luca 24, 10). Între femeile mironosițe pot fi socotite, de aceea și *Marta și Maria*, surorile lui Lazăr, întrucât în casa lor din Betania Mântuitorul poposea adeseori și mai ales pentru faptul că Maria săvârșise aici ungera cu mir a Domnului, prevestind astfel moartea și îngroparea Lui (Ioan 12, 3).

Aceste femei nu s-au despărțit de Domnul nici în timpul Pătimirilor Sale, ci au dovedit un devotament constant în tot acest răstimp, în care și ucenicii au părăsit pe Învățătorul lor de frica iudeilor. Alături de Maria, mama lui Iisus, ele au însoțit pe Domnul pe tot drumul Golgoetei, au luat parte la răstignire, cu sufletele sfâșiate de durere pentru nedreptatea ce se făcea unui om sfânt pe care îl iubiseră atât de mult cu iubire curată.

Fiind vineri seara, înainte de Paștile iudeilor, Iosif din Arimateia, un ucenic de taină a lui Iisus - membru al Sinedrului, căci este numit «sfetnic însemnat» (Marcu 15, 43) - s-a dus la Pilat și a cerut trupul mort al lui Iisus ca să-l îngroape. După ce a primit confirmarea de la sutașul pe care l-a trimis să constate moartea lui Iisus, Pilat i-a dat lui Iosif trupul ca să fie îngropat. Acesta l-a coborât de pe cruce, l-a înfășurat în giulgiu, l-a așezat într-un mormânt săpat orizontal în stâncă în apropiere și a prăvălit o piatră la ușa mormântului. Femeile devotate lui Iisus au asistat „de departe” (Marcu 15, 40) la coborârea trupului Său de pe cruce și la punerea în mormânt; ele «priveau unde L-au pus», notează evanghelistul Marcu (15, 47).

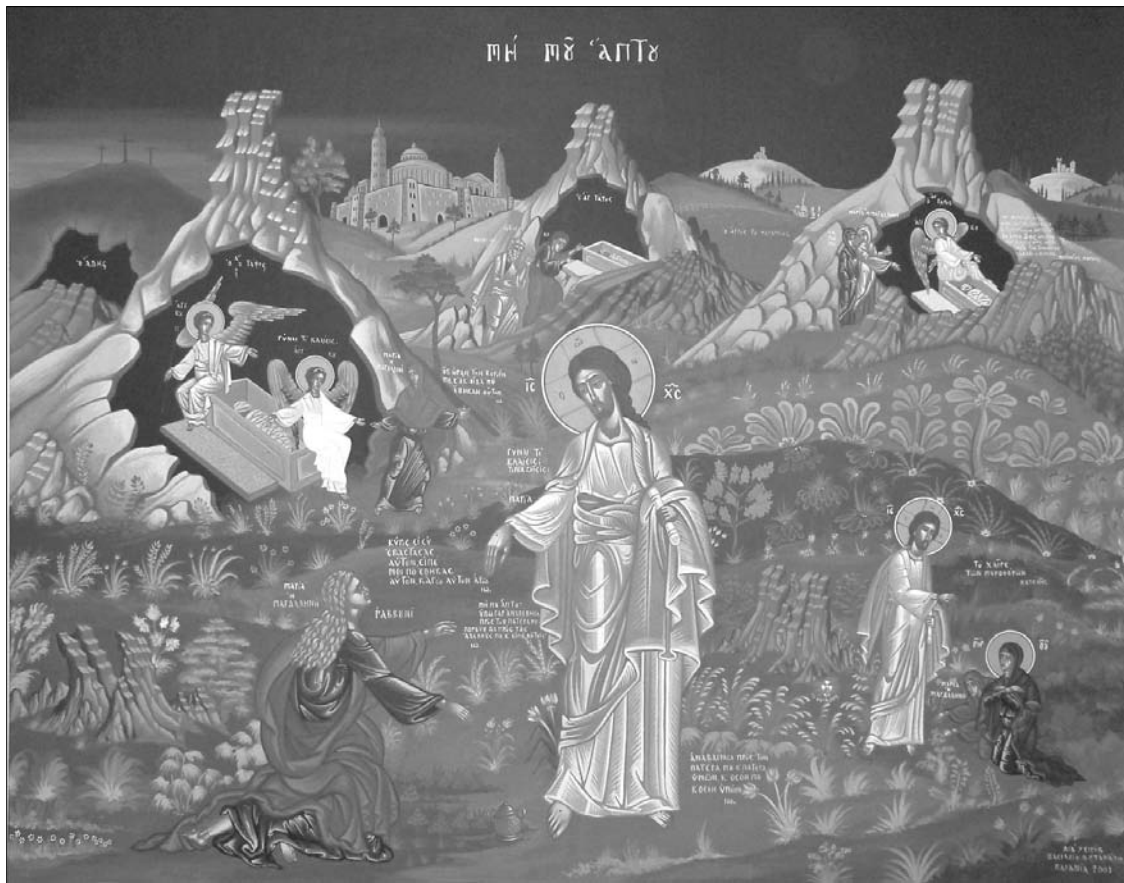
Trupul Domnului Iisus Hristos a fost înmormântat în grabă, în ziua de vineri (pe care noi o numim acum a patimilor), ritualul ungerii, specific iudeilor, nefăcându-se complet, iar sâmbăta nu era permis să se facă nici o lucrare, legea iudaică fiind extrem de aspră în această privință. De aceea, abia a treia zi, duminica, în *prima zi a săptămânii*, femeile au mers la mormânt spre a împlini cele convenite pentru ungeri, după ritual. Domnul Iisus Hristos le răsplătește devotamentul și fidelitatea, învrednicindu-le să-L vadă ele mai întâi biruitor asupra morții și făcându-le *primele vestitoare ale Învierii Sale*.

Desfășurarea evenimentelor este semnificativă, atât în ceea ce privește realitatea Învierii Domnului, cât și pentru faptul că mironosițele devin *cele dintâi martore și vestitoare ale Învierii*. Astfel, în zorii zilei celei dintâi a săptămânii, duminica, spre răsăritul soarelui, femeile purtătoare de mir veneau la mormânt, întrebându-se cum vor da piatra la o parte de la ușa mormântului. Spre uimirea lor însă, când au ajuns acolo, au văzut că piatra era dată la o parte. Înăuntru au văzut un bărbat tânăr, îmbrăcat în haină albă ca lumi-

na. Era un înger care luase forme perceptibile, în așa fel încât să cadă sub capacitatea de vedere a ochilor omenesți și care ședea în dreapta, vorbind cu ele în limba lor. Femeile s-au înspăimântat pentru că nu era ceea ce se așteptau ele să vadă. Mai întâi îngerul le-a liniștit și apoi le-a vestit învierea, zicându-le: „Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru (care se lepădase de Iisus în timpul judecății) că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea, după cum v-a spus” (Marcu 16, 6-7). Cuprinse de frică și de uimire, mironosițele au fugit de la mormânt și n-au spus nimănui nimic, căci se temeau (Marcu 16, 8).

Maria Magdalena a mai rămas la mormânt, plângând. Ei I s-a arătat aici pentru prima dată Iisus Hristos înviat (Marcu 16, 9). Ea nu L-a recunoscut. Crezând că este grădinarul, L-a rugat să-i spună unde este trupul lui Iisus (Ioan 20, 13-15). Aceste observații arată clar că Iisus nu era un simplu om, care fusese mort și acum a revenit la viață, precum Lazăr sau tânărul din Nain. Dacă ar fi fost așa, Maria n-ar fi avut nici o problemă în a-L recunoaște după două zile. Dar Iisus nu-și continuă pur și simplu viața pământească încheiată vineri pe cruce. El este același, dar Cel înviat în planul vieții veșnice. Și numai dacă inima Îl vede, pot și ochii să-L recunoască.

Faptul acesta se evidențiază deplin în dialogul ce urmează. Iisus intră în dialog direct cu Maria Magdalena. Ea Îl recunoaște pe Iisus când El o cheamă pe nume: „Maria!”. Însă Maria vrea să fie uitată crucea, vrea să fie totul cum a fost înainte de Vinerea Patimilor. De aceea, la chemarea lui Iisus ea răspunde: „Învățătorule!”, așa cum I

Se adresase întotdeauna. Maria este însă respinsă de Iisus: „Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu. Mergi la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și la Tatăl vostru și la Dumnezeul Meu și la Dumnezeul vostru” (Ioan 20, 16-17). Aceasta înseamnă că Iisus este acum Hristos Cel înviat, Domnul slavei, împreună mărit cu Tatăl. A-L atinge înseamnă acum închinare și mărturisire. Așa cum a făcut apostolul Toma într-o situație asemănătoare când s-a închinat lui Hristos Cel înviat mărturisindu-L: „Domnul meu și Dumnezeul meu!” (Ioan 20, 28). În cazul lui Toma, «atingerea» rănilor devine astfel un act de închinare.

În această lumină se înțelege și convorbirea Domnului cu Maria Magdalena. Iisus nu mai poate fi «avut» numai ca un prieten pământesc, într-un cerc restrâns de prieteni. Iisus Hristos Cel răstignit și înviat este Domnul tuturor, El este acum la Tatăl și în același timp la toți frații Lui. Numai cei ce intră în misterul pascal, lăsându-se antrenati în jertfa și învierea Lui, adică în aceeași dăruire Tatălui și oamenilor, în care Se găsește El, pot să se împărtășească de El, să-L recunoască și să-L mărturisească. Credința, iubirea, mărturisirea și slujirea se îtpătrund aici indisolubil și arată dinamismul vieții în Hristos. Dacă ne închinăm Lui ieșim din închisoarea existenței noastre egoiste, devenim frații Lui și pornim pe calea învierii împreună cu El.

Evanghelistul Matei mai relatează că Hristos Cel înviat S-a arătat pe cale mironosițelor care au plecat de la mormânt, cuprinse de frică dar și de bucurie, și alergau să ducă ucenicilor vestea mormântului gol și vestea învierii pe care au aflat-o de la înger. Înâmpinate pe cale de Hristos Cel înviat, ele I s-au închinat și au intrat în misterul pascal, în bucuria Domnului înviat și au devenit martore și vestitoare a lui Hristos Cel răstignit și înviat (Matei 28, 8-10) ca și Maria Magdalena (Marcu 16, 10; Ioan 20, 18).

Sfintele Femei Mironosițe, model pentru femeile intelectuale aflate în stațiunea Sângeorzului în perioada interbelică

Alexandru Dărăban

Sentrul de gravitație privind ortodoxia în Sângeorz-Băi și în satele din zonă a fost ieromonahul Ioachim Bâznog. După ce i-a fost demolată biserica de două ori, i-au mai fost confiscate și clopotele. Mai erau câteva zile până la sfîntirea noii biserici ortodoxe, planificată pe 15 August 1926 de *Adormirea Maicii Domnului*, care risca să nu se poate face din cauza lipsei clopotelor.

Totodată au apărut reacții în ceea ce privește pe ieromonahul Ioachim Bâznog în presa centrală din București. În anul 1926 apărea în ziarul *Dimineața* un articol, semnat sub pseudonimul *FULMEN*¹, care mai scrisese despre biseriștii din *Sângiorgiul Român*, intitulat *Povestea unor clopote*, fragmente din acest articol redându-le în rândurile ce urmează:

Cu toții jubilau (locuitorii comunei și administrația locală, dominată de greco-catolici, s.n.) că ziua cea mare a sfîntirii bisericii se apropiase și ea se va înfăptui fără clopote. Dar nimeni nu socotise că, mai presus de orice patimă, de orice influență, veghea neadormită neînfrântă credință a femeii române. Apărătoare în toate grele a limbii și cultului strămoșesc, vibrând la orice nedreptate, femeia română s-a pus în calea celor ce au vrut să dărâme legea și, ca și străbunele ei, în *Sângiorgiul Român*, glasul i s-a auzit.

Pentru recuperarea clopotelor s-a constituit, în 12 august 1926, (la inițiativa profesorului Anton Domide și a soției sale, s.n.), ca un mănunchi, un comitet de douăsprezece doamne din clasa cea mai de elită ce se afla la Băi: doamna Simionescu, soția secretarului general din Ministerul de Finanțe, doamna Mircea de la Carul cu Bere din București, doamna Ciortea de

la Cluj, doamnele Maria Cristu Simionescu, Aurelia A. Domide, Maria Giurgea, Zopa, domnișoara Man, punându-se biserica sub protecția lor. Au pornit ca la o cruciadă modernă spre eliberarea clopotelor bisericești. Trei ceasuri întregi bunele române au pledat, s-au rugat, au insistat, instalându-se în primăria Sângiorgiului până lanțurile beciului, unde se țineau clopotele, au fost desfăcute și cu alai, pe căruța preotului martir, au fost urcate vestitoarele rugăciunilor către Domnul. Tremura bietul primar de frică că ce-or zice persecutorii bisericești ortodoxe, dar femeile fură mai dârze ca el și cu lacrimi în ochi ele își văzură răsplata².

A treia zi, Duminică, în ziua de Sfânta Maria, din modesta lor clopotniță, deasupra capetelor credincioșilor, glasul de bronz al celor trei clopote liberate, a rostit tuturor triumful cauzei bune, întărind încă odată, în creierii munților, la poalele Someșului cuvântul din Biblie:

- Crede și vei fi mântuit, crede și vei învinge, crede și munții din loc vei mișca!³.

Acest Comitet de Doamne a întreprins cu o sinceritate și vitejie adevărată, au scos clopotele aproape cu forța de la Casa Comunală, ducându-le impunător, dar demonstrativ la biserică și umilind în felul acesta, în modul cel mai civilizată, pe agresorii păcătoși⁴.

¹ Este vorba despre Ecaterina Raicoviceanu Fulmen, născută în 1881 - una dintre puținele și valoroasele ziariste ale presei anilor 1926. Absolventă a Facultății de Litere din București, în 1905 a intrat în presă, scriind la celebrele ziare *Adevărul* și *Dimineața*. A fost membră activă a Sindicatului Ziaristilor din București și în Societatea Scriitorilor. A editat 5 volume de literatură.

² *Dimineața*, Anul XXII, București, 18 august 1926, nr. 7084, p. 3.

³ *Ibidem*.

⁴ Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Adresa nr.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj, aprilie 2015

Dacian But Căpușan

Facultatea de Teologie Ortodoxă a fost, împreună cu: Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Seminarul Teologic Liceal Ortodox, Asociația Tinerilor Creștini Ortodocși și Asociația Studenților Creștini Ortodocși din România, filiala Cluj, coorganizatoare a *Pelerinajului tinerilor pe jos de la Icolă la Mănăstirea Nicula*, ediția a V-a, sâmbătă 28 martie 2015.

În cadrul Salonului Studențesc de Artă Religioasă, ediția a XXXIII-a, organizat de Casa de Cultură a Studenților din Petroșani în perioada 7-17 aprilie 2015 au expus lucrări studenți și masteranzi membri ai Centrului de Creație și Cercetare Continuă „Sfântul Evanghelist Luca” al Facultății de Teologie Ortodoxă, sub coordonarea Asist. univ. dr. Marius-Dan Gheneșcu.

În ziua de 9 aprilie 2015 Facultatea de Teologie Ortodoxă a fost vizitată de reprezentantul Bisericii Evanghelice din Baden-Württemberg - Germania, Excelența Sa Ralf Horndasch, Director al „Diaconiei” din Stuttgart. Au fost de față: Părintele Prof. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății, Părintele prof. dr. Ștefan Iloaie, director de departament, părintele lect. dr. Cristian Sonea, prodecanul facultății, și președinta Societății Femeilor Ortodoxe din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, d-na Gabriela Trâmbițaș.

Profesori și studenți ai Academiei de Muzică Gheorghe Dima și ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, cu prilejul parastasului săvârșit la mormântul marelui compozitor, 23 aprilie 2015, Cimitirul Central din Cluj-Napoca.

În perioada 15-18 aprilie 2015 zece studenți ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, însoțiți de drd. Mircea-Gheorghe Abrudan, au participat la călătoria de documentare, sub genericul *Ecumenismul suferinței*, organizat de către Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc pentru studenții celor patru Facultăți de Teologie ale Universității Babeș-Bolyai, cu vizitarea închisorilor comuniste de la Aiud, Făgăraș, Pitești, Jilava și Râmnicu Sărat.

Marți, 21 aprilie 2015, în Aula Episcop Nicolae Ivan a Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca s-a desfășurat, cu participarea ÎPS Sale Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului și a pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății, precedată de un Te-Deum săvârșit în paraclisul instituției, cu hramul „Sfântul Nicolae”, conferința preoțească de primăvară 2015, la care au luat parte clericii din Protoierii Cluj I și Cluj II. Arhim. conf. univ. dr. Teofil Tia, duhovnicul Facultății a susținut comunicarea: *Parohia - familia lui Dumnezeu pe pământ - 33 de exigențe pentru o misiune fructuoasă a parohiei*.

Joi 23 aprilie, Corul de cameră Psalmodia Transylvanica al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de părintele prof. univ. dr. Vasile Stanciu, a susținut un concert coral pascal în „Auditorium Maximum”.

În aceeași zi, de sâmbătoarea Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului a săvârșit slujba Parastasului pentru compozitorul Gheorghe Dima în Cimitirul Central, la mormântul marelui nostru muzician. Au participat profesori și studenți ai Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” și ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Răspunsurile au fost date de corul „Psalmodia Transylvanica”. ÎPS Mitropolit Andrei și domnul rector prof. univ. dr. Vasile Jucan au rostit alocuțiuni.

În cadrul Târgului „Gaudeamus” Cluj-Napoca, ediția a XVI-a, organizat de Radio România, joi, 23 aprilie 2015, au fost lansate următoarele cărți, apărute recent sub egida Editurii Limes, colecția Restauratio (coordonator pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă): lect. univ. dr. Paula Bud, *Șabatul. Istorie și soteriologie*; lect. univ. dr. Nicolae Turcan, *Post-modernism și Teologie apofatică. O apologie în fața gândirii slave*; dr. Stelian Pașca-Tușa, *Doamne miluiește - premisă a rugăciunii inimii în Psalmi*; dr. Dacian But-Căpușan, *Eclesiologia protestantă din perspectivă ortodoxă în lumina cercetărilor mai noi*. Au fost invitați și au luat cuvântul: pr. prof. univ. dr. Valer Bel și pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie.

Părintele prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai” a participat la Conferința internațională științifică și practică cu tema: *Education Mobility, Innovation Culture and Social Responsibility as the Resources of Competitiveness of European Universities*, organizată de Uzhorod National University cu sprijinul Ministerului Educației și Științei în Ucraina, în zilele de 23-24 aprilie 2015. Comunicarea preacucermei sale a fost focalizată pe tema mobilităților în cadrul UBB („Academic Mobilities”). La această conferință au participat persoane din conducerea celor mai importante instituții de învățământ superior din Ucraina și Europa. Cu ocazia acestei participări se va semna un acord de colaborare inter-instituțională în ce privește mobilitatea academică, cercetarea, dezvoltarea și inovarea tehnologică, creșterea competitivității la nivel național și internațional.

Făuritorii idealului național

Mircea Gelu Buta

Discuțiile iscate în jurul Primului Război Mondial încing din nou spiritele, iar vocile amorțite, de până acum, ale nemulțumiților se fac din nou auzite. Încercăm, în cadrul unei mese rotunde, să argumentez faptul că, atunci când vorbim despre războaie și revoluții, ar trebui să ne gândim nu numai la eroism și lașitate, la altruism și iubire, ci și la bestialitatea ascunsă din om, atitudini explicate de psihologi prin observația că „nu există adversari, ci numai nevroze”, adică o reacție de amploare a unui psihic vulnerabil la stresul social. Considerând, probabil, că, prin exemplele date, aș ridiculiza eroismul armatei austro-ungare, un profesor plecat cu ani în urmă din România, participant și el la discuție, mă apostrofă oarecum prea direct și arțagos: „Când începe istoria voastră politică?”

I-am răspuns elegant că este greu să fixezi în mod hotărât anul în care încep luptele politice ale unui popor, căci istoria, fie politică, bisericească sau culturală, este ca un fluviu puternic, în care unele urmează unduirea generală a întregului. Îmi permit să continui astăzi această discuție, spunând că prin Biserica am avut, așa cum avem și astăzi, o instituție organizată, la adăpostul căreia s-a putut dezvolta viața istorică a întregului nostru neam, de unde și concluzia că începutul istoriei politice a românilor ardeleni coincide cu organizarea lor bisericească, desăvârșită la sfârșitul sec. al XVI-lea în forma unității naționale, sub raportul vieții religioase și culturale.

Desigur, așa cum sublinia istoricul Ioan Lupaș, a existat o mare deosebire între acțiunea politico-religioasă din anii 1698-1700, care a provocat dezmembrarea românilor ardeleni în două tabere potrivnice, și cele de mai târziu, în care, aplanându-se divergențele religioase, s-a reușit ca sentimentul național, conștient, să fie mai puternic decât separatismul confesional¹.

Revenind la Marele Război, într-un comentariu din anul 1920, apărut în Revista „Ideea europeană”, Nae Ionescu încearcă să argumenteze ideea că ceea ce s-a întâmplat spre sfârșitul conflagrației vine să contrazică pe gânditorii epocii, care erau convinși că momentul naționalităților a fost anul 1848, iar cine a scăpat trenul, l-a scăpat de-a binelea și nu mai are dreptul să-l regrete². În cazul Austriei, s-a lăsat impresia că problema naționalităților a fost pusă oarecum miop. Cu alte cuvinte, s-a confundat dreptul de viață nestânjenită a fiecărei naționalități cu necesitatea de a se forma state independente, în limitele hotarelor etnice sau, așa cum afirma Nae Ionescu, „s-a confundat suveranitatea culturală a națiunii, care este o necesitate netăgăduită, cu suveranitatea politică și administrativă”³. Iată ce spunea, în anul 1906, contele Árpád Lázár, la instalarea sa în fruntea Comitatului Bistrița-Năsăud: „... Față de cetățenii de limbă străină aduc bunăvoință nepreocupată și bunăvoință nepreocupată aștept și din partea lor... Eu vreau politică maghiară; politică maghiară în înțelesul că pretind recunoașterea necondiționată a unității statului maghiar, a ideii de stat maghiar. Chiar de aceea, față cu tendințele de desfacere a organizației noastre de stat, doresc să aplic puterea fără de cruțare, asprimea neîndurată a legii. Noi nu vrem să transformăm toate naționalitățile în unguri, ca noi, dar în inimă, în sentiment așa vrem să le facem. Bucuria noastră să fie și bucuria lor, durerea noastră să fie și durerea lor. Limba lor le-o apărăm autonomia bisericească, școlară și o apărăm sanctuarul familial, dar de altă parte, însușirea limbei statului maghiar o pretinde interesul lor bine priceput, o pretinde supremația statului maghiar...”⁴.

Austro-Ungaria nu a fost niciodată un stat național, după cum nici Viena nu a răsfânt cultura unei singure națiuni, deși ar fi trebuit să fie reprezentarea unei culturi născute nu numai din întretăierea Apusului cu Răsăritul, dar mai ales din amestecul unor neamuri diferite. Ceea ce au înțeles însă oamenii de cultură nu au dorit să înțeleagă politicienii, adică dacă Austria avea într-adevăr o misiune europeană în Orient, această misiune nu se putea împlini decât sub condiția ca naționalitățile monarhice să nu urmărească o supremație, iar pentru că nu a fost așa, ce a urmat s-a văzut, întrucât războiul stă în mâna lui Dumnezeu, și nu a omului, fiindcă omul nu îi poate domina sau prevedea desfășurarea, după cum recunoștea, oarecum resemnat, îndrăznețul bărbat politic Otto von Bismarck⁵. Războiul iese, astfel, din sfera calculului omenesc și numai un nemăsurat orgoliu sau o nemăsurată nebunie îl mai poate aduce în sfera acestui calcul. Iată, așadar, cum gândul românilor ardeleni, în care trăia atât de vie și de puternică conștiința unității naționale, întruchipată prin Biserica și Cultură, a reușit să devină o realitate, tot mai deplină în împărăția faptelor, asemeni împărăției gândurilor.

¹ IOAN LUPAȘ, „Când începe istoria noastră politică”, Rev. Luceafărul, anul XIII, nr. 9, Sibiu, 1914, pp. 261-264.

² NAE IONESCU, *Suferința rasei albe*, Ed. Timpul, Iași, 1994, p. 171.

³ *Ibidem*.

⁴ „Două vorbiri dela instalarea Comitetului suprem”, Revista Bistriței, anul II, nr. 19, Bistrița, sâmbătă, 26/13 Maiu 1906, pp. 2-3, material preluat din Foaia „Besztercze”.

⁵ NAE IONESCU, *op. cit.*, p. 83.

PELERINAJ în ȚARA SFÂNTĂ – ISRAEL (23 – 30 MAI 2015)

ZBOR direct din CLUJ-NAPOCA

Arhiiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, prin Centrul de pelerinaje „Renașterea”, organizează o serie de Pelerinaje în Israel. Pelerinajele își propun să refacă geografia locului în care a predicat și învățat Mântuitorul Hristos, ca un drum inițiativ pentru fiecare creștin, care se angajează în descoperirea rădăcinilor profunde ale credinței.

Prețul întregului pachet este de 650 Euro.

IMPORTANT (În perioada 1 mai – 10 mai 2015 – INFORMAȚII, ÎNSCRERI și REZERVĂRI la telefon 0743144084, doamna MUREȘAN CRISTINA sau la telefon fix 0264/431020)

Reducere copil 2-12 ani: – 50 euro (valabilă în cazul cazării cu 2 adulți în cameră)

Ziua I: ÎNTÂLNIRE pe AEROPORTUL INTERNAȚIONAL AVRAM IANCU din CLUJ-NAPOCA la ora 04.00 DIMINEAȚA-OBLIGATORIU. Decolare la ora 06.20 și sosire pe Aeroportul Ben Gurion, lângă Tel Aviv ora 09.25. Grădinile suspendate de la HAIFA, Muntele Carmel cu Mănăstirea Carmelită și Pestera unde a viețuit Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul, LIDA – Biserica Ortodoxă cu mormântul SF. Mare Mucenic GHEORGHE Cazare și cină Hotel în Tiberias.

Ziua II: Mic dejun. Deplasare la Cana – vizitarea bisericii ortodoxe-grecești unde a avut loc prima minune din Galileea: transformarea apei în vin. Nazaret, vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul Apropiat și a bisericii ortodoxe Sf. Gavriil cu izvorul Mariei. Continuăm cu Muntele Tabor. Vizitarea bisericii ortodoxe ridicată pe locul unde s-a petrecut Schimbarea la Față a Domnului Hristos. Deplasare la Muntele Ferișilor, vizitarea bisericii. Tabgha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirii pâinilor și a peștilor. Capernaum, oraș denumit și „Cetatea Domnului”, (vizitarea vestitului loc unde Iisus a predicat, casa Sf. Petru). **Opțional și în funcție de timp vizită la Caprice-fabrica de aur și diamante.** Cazare și cină Hotel 4* în Tiberias.

Ziua III: Deplasare pe coasta Mediteranei la Haifa, splendid oraș-port la Mediterană, al treilea oraș ca mărime din Israel, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vizitarea Mănăstirii Stela Maris (Steaua Mării), cu altarul deasupra peșterii Sfântului Prooroc Ilie Tezvitianul și apoi vom privi Templul Cultului Bahai, cu grădinile pe terase suspendate – sit Patrimoniu UNESCO, superioare grădinilor de la Versailles. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

Ziua IV: Mic dejun. Deplasare la Bethlehem. Vizitarea bisericii ortodoxe și a peșterii unde s-a născut Domnul Hristos, apoi a bisericii romano catolice Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Continuarea drumului în deșert cu microbuze arabe până la Mănăs-

tirea Sf. Sava și Mănăstirea Sf. Teodosie, Zidul Plângerii. Vizită la Biserica ortodoxă românească din Ierusalim. Cină și cazare în Bethlehem la Hotel 4*

Ziua V: Mic dejun. Începem pelerinajul urcând pe Muntele Măslinilor, pentru a vedea de sus panorama Ierusalimului și a Sfintei Cetăți. Vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a Bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Fleuit (Domnul a plâns), Biserica ortodoxă rusească Sf. Maria Magdalena cu închinare la moaștele Sfintei Ecaterina ducea Rusiei și a Sfintei Varvara de Smolensk, Grădina Ghețimani cu Biserica Națiunilor, Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Ghetimani. Vom intra în Cetatea Sfântă prin Poarta Sf. Ștefan. Parcurgem pe jos Via Dolorosa (DRUMUL CRUCII) cu cele 14 locuri în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, închinare la Piatra Ungerii, intrare și închinare în MORMÂNTUL DOMNULUI HRISTOS, vizitarea tuturor paracliselor sfinte de lângă Sfântul Mormânt. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VI: Mic dejun. Vizită la Ein Karem – patria Sf. Ioan Botezătorul-cel mai mare om născut de o femeie, vizitarea bisericii Sf. Ioan și a Fântâniei Fecioarei Maria Vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul – Cina

cea de taină, Mormântul marelui rege David. Vizită la mănăstirea ortodoxă SFANTA CRUCE(unde a crescut copacul din care s-a realizat Crucea Răstignirii Domnului Hristos). Continuăm drumul la Hozeva și vizităm Mănăstirea cu moaștele Sf. Ioan Iacob Românul de la Neamț. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VII: Mic dejun. Deplasare la Ierihon. Intrăm în orașul Ierihon, apoi urmează vizită la biserica ortodoxă-grecescă unde vom vedea dudul lui Zaheu, Biserica și căminul românesc de la Ierihon și privire asupra Mănăstirii de pe Muntele Quarantaniei. Coborâm la Râul Iordan, unde vom fi botezați simbolic cu apă din Iordan de către preotul grupului, vizităm Mănăstirea Sf. Gherasim de la Iordan. Treccem pe la Qumran (vechiul centru al Esenienilor), cu o scurtă oprire la magazinul de produse cosmetice de la Marea Moartă. Programul zilei se încheie cu intrare gratuită la ștrandul Chibutzului Kalia și baie în apa sărată a Mării Moarte dacă apa mării este la o temperatură potrivită pentru baie. Cină și cazare Bethlehem Hotel 4*

Ziua VIII: Decolare de la Tel Aviv

ora 10:15, aterizare CLUJ-NAPOCA ora 13.25.

Preț: 650 Euro

Prețul include:

– Bilete de avion Cluj-Napoca – Tel-Aviv și Tel-Aviv – Cluj-Napoca;

– Taxe de aeroport;

– Asistență în aeroport la sosire și plecare;

– Primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel;

– 7 nopți cazare la hotel de 4* în Tiberias (2 nopți), Betlehem (5 nopți) – categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina

– 7 zile demi-pensiune (mic dejun și cină – BUFET SU-EDEZ);

– Taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Capernaum, Ierihon, Betlehem, Grădina Ghetzimani și taxi pentru Muntele Tabor și Mănăstirea Sf. Sava);

– Autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului;

– Ghid evreu de naționalitate română în Israel;

– Preot însoțitor pentru grup;

Bagaje: bagajul de cală (1 buc.) max. 32 kg/pers., bagajul de mână max. 10 kg/pers. (fără lichide, cosmetice, obiecte tăioase sau ascuțite), dimensiunea bagajului de mână nu trebuie să depășească 56x45x25 CM.

Pretul nu include:

- **Tips-uri (30 €) – (se achită în Israel);**

- **Asigurarea medicală de sănătate: 38 lei indiferent de vârstă**

- **Asigurarea STORNO 47 de lei**

Acte necesare:

- **Pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării din țară.**

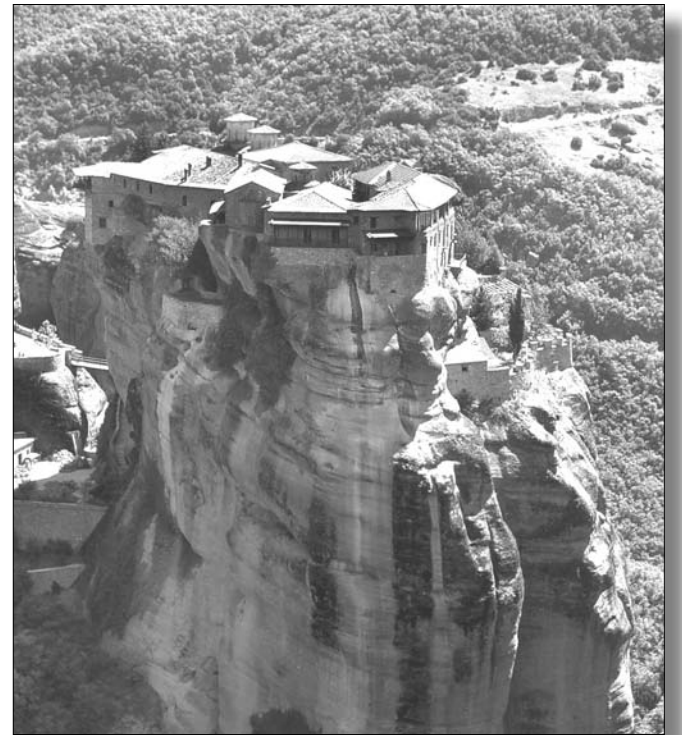
PELERINAJ-CIRCUIT în GRECIA

SF. NECTARIE – SF. EFREM cel NOU – SF.

IOAN RUSUL - COMPLEXUL de la METEORE

(20-26 Iunie 2015)

ZIUA 1 - Sâmbătă, 20 iunie 2015 Plecare din fața bisericii „Nașterea Domnului” la ora 10.00 – GHEORGHENI

ZIUA 2: Duminică, 21 iunie 2015: Thesalonik Biserica Metropolitană cu moaștele Sfântului Ierarh Grigorie Palama; Biserica cu moaștele Sf. Dimitrie Izvorătorul de mir, Biserica Sf. Sofia (moaștele Sf. Vasile Milostivul), Biserica Sf. Teodora (moaștele Sf. Teodora și a Sf. David Tesaloniceanul). Cazare și cină în stațiunea Olympic Beach (timp liber)

ZIUA 3: Luni 22 iunie 2015

Mic dejun Vizită la atelierul de icoane „Zervopoulos” Biserica Sf. Cuv. Paraschevi de pe valea Tembi – Complexul Monastic de la Meteora. Cazare și cină Kalambaka.

ZIUA 4: Marți 23 iunie 2015: Mic dejun Mănăstirea Kato Xenia (Brâul Maicii Domnului). Mănăstirea Cuviosului David (moaștele Cuvios David și mormântul Părintelui Iacov Tsalikis)- Insula Evia: Mănăstirea Sfântului Ioan Rusu (moaștele Sf. Ioan Rusu). Cazare și cină Atena (timp liber, vizitare obiective).

ZIUA 5: Mic dejun Insula EGHINA (moaștele Sf. Nectarie Taumaturgul). Mănăstirea Buna-Vestire din Nea Makri (moaștele Sf. Efrem cel Nou – Cazare și cină în stațiunea Olympic Beach.

ZIUA 6: Mic dejun, timp liber pentru cumpărături;

Plecare spre casă : ora 12.00

PREȚ: 270 Euro/persoană

IMPORTANT (În perioada 1 mai – 10 mai 2015 – INFORMAȚII, ÎNSCRERI și REZERVĂRI la telefon 0743144084 doamna MUREȘAN CRISTINA sau la telefon fix 0264/431020)

Servicii incluse :

Transport cu autocar clasificat 3* România – Grecia și retur și spre obiectivele turistice incluse în program;

4 nopți de cazare cu demipensiune (mic dejun și cină) în camere de 2 și 3 paturi;

Ghid și asistență religioasă: **PR. Nicolae Buda Parohia „Nașterea Domnului” Cluj-Napoca**

Prețul nu include:

Asigurarea medicală 38 de lei indiferent de vârstă (se încheie la Centrul de pelerinaje Renașterea în momentul achitării prețului sejurului)

Intrarea la obiective turistice (10 EURO)

Ferry-boat Insulele Evia, Eghina (20 EURO – TOTAL)

Plata se va efectua cel târziu cu 30 zile înainte de data plecării, la Caseria Arhiepiscopiei (P-ța Avram Iancu nr. 18)

***Așezarea în autocar se va face în ordinea înscrierii turiștilor în lista oficială ca urmare a rezervării locului prin achitarea avansului.**

***Intrarea pe teritoriile Bulgariei și Greciei se face pe baza Cărții de identitate sau a Pașaportului valabil încă 6 luni de la data plecării din țară.**

Grup minim: 40 persoane

Cele trei focuri

Pr. Dan Popovici

incolo de focul lăuntric care arde în vatra tarului interior, omul intră în contact cu alte trei feluri de foc: natural (pământesc), demonic (infernal) și haric (ceresc).

Despre primul dintre ele Sfântul Petru Damaschin arată că înainte de Căderea omului, rânduit de Dumnezeu „căpetenie a veacului acestuia și stăpânitor al celor văzute”, „focul nu putea ceva împotriva lui”. Omul postlapsarian se va dovedi, din contră, extrem de sensibil la acțiunea lui, astfel că proba focului va fi pentru sfinții mucenici cea mai grea. Tocmai de aceea ea constituie pentru torționari ultimul atu, asul din mânecă.

Căderea a atras după sine și o vulnerabilitate față de focul diavolesc al patimilor. Sfântul Ioan de Kronstadt ne propune următorul exercițiu duhovnicesc: „Uitați-vă, Domnul pare să ne spună de pe Cruce: „Eu am răbdat atâtea pentru voi cu Preacuratul Meu Trup, pe care l-am luat pentru a voastră mântuire și care nu a fost atins de nici un păcat, iar voi vă veți da în lături să răstigniți în trupul vostru felurile patimi și poftă? Nu veți răbda săgețile de foc ale vrăjmașului, deși Eu i-am îngăduit să străpungă Trupul Meu cel Dumnezeiesc cu săgeți de tot felul?... chinurile pe care le pricinuiesc

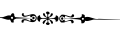
sunt din cale-afară de dureroase pentru suflet: ele sunt foc ce mistuie fără cruțare lăuntru omului. Și atunci, care este mijlocul de a-l alunga și de a nimici într-o clipă chinurile pricinuite de către ei? Crucea Domnului sau semnul de viață Făcătoarei Cruci, făcut pe piept sau pe pânțele cu credință vie în Cel răstignit pe ea. Ca luate cu mâna, chinurile lăuntrice vor pieri deodată, demonii vor fugi... Dacă vrea să intre în inima mea vreo patimă, îmi întorc îndată privirea gândului spre Hristos și îmi fac cu credință vie semnul crucii: patima piere îndată, și focul lăuntric, tovarășul nedespărțit al oricărei patimi, piere și el îndată... Vrăjmașii cei nevăzuți, care lovesc în chip nevăzut și fără cruțare sufletul meu cu săgeți aprinse ce omorâ duhul meu cu necaz și cu strâmtorare, fug de numele lui Iisus Hristos și de semnul Crucii, care sunt pentru ei înfricoșătoare: acestea îi ard așa cum mă ard ei pe mine, și Domnul le răsplătește pentru mine cu aceeași monedă”. De aceea Sfântul Paisie Aghioritul îndemna ca „totdeauna să ne rugăm ca ploaia ce-o va slobozi Dumnezeu să aibă și putere duhovnicească, astfel ca să stingă focul patimilor pe care l-a aprins diavolul cel rău în lume și arde sufletele. Lumea a luat foc! Multă ispită a căzut pe pământ! Diavolul a pogorât atâtea foc, încât nici toți pompierii împreună nu pot să-l stingă! Un incendiu spiritual, nimic n-a mai rămas în picioare! Trebuie doar multă rugăciune, ca Dumnezeu să aibă milă de noi.” Pe vremea când Părintele Arsenie Praja Pustnicul viețuia în mănăstirea Râmeț, un anume Lazăr Rotaru de lângă Reghin, fratele unui călugăr din mănăstirea Râmeț - Părintele Damaschin, a venit singur la mănăstire cu dorința să stea la slujbe și să se facă bine, simțind că nu este în regulă ceva cu el. Odată, povestește Părintele Nicodim, actualul stareț al mănăstirii Crasna - pe atunci viețuitor la Râmeț, „în timp ce ne aflam la cină, Lazăr care era cu noi la masă, și-a schimbat privirea dintr-o dată, ochii lui devenind roșii scânteietori; își rotea capul în toate părțile ca și când se uita după cineva și a început să plângă, spunând că îl doare pielea ca și când ar fi în foc și, într-adevăr, pielea lui se făcuse roșie. În timp ce noi ne uitam la el punându-i diferite întrebări, s-a aruncat sub masă suierând tare de parcă ar fi avut în gură un fluier special și, în mare viteză, târându-se pe burtă, s-a îndreptat spre ușă de parcă îl purta cineva pe sus. Părintele Arsenie, fiind de față, s-a dus în grabă și a închis ușa, ținând-o bine ca să nu poată fi deschisă. Lazăr, ajungând la ușa pe care a găsit-o închisă, a rămas lungit cu fața spre podea, strigând cât îl ținea gura: „Ard în foc, ard în foc!” după care a început să suiere, să țipe și să grohăie ca un porc”. Când monahii îl stropeau cu apă sfințită striga și mai tare: „Nu mă omorâți! Nu mă ardeți!”, iar în timp ce un preot citea Moliftlele Sfântului Vasile cel Mare, Lazăr striga mereu plângând și cerând să nu-l mai ardă, că pleacă.

De fapt, cel ce striga era un duh rău care nu suporta descinderea prin rugăciune a focului haric. Acesta din urmă e mediul firesc al îngerilor, așa cum vedem din Canoanele Maicii Domnului: „În văpaie de foc îți stau înainte, Doamne, heruvimii și serafimii”. De

la Rusalii acest foc îi umbrește pe oameni, mai cu seamă la Sfânta Liturghie. Un pustnic sport l-a constrâns pe un diavol să-i răspundă la întrebarea: „Care sunt lucrurile cele mai înfricoșate pentru demoni?” Acela a replicat: „Taina Botezului, prin care noi pierdem cu desăvârșire stăpânirea și dreptul asupra voastră. Crucea, care ne chinuiește, ne alungă și ne arde. Iar în mod deosebit împărtașania. Împărtașania este pentru noi mai înfricoșătoare și decât gheena focului.” Sfinții Părinți ai Bisericii au pus în paralel Taina Întrupării și a Euharistiei. Deși misterul rămâne intact analogia aduce atât o lărgire cât și o adâncire de perspectivă. Așa cum prin pogorârea Sfântului Duh asupra Fecioarei aceasta a devenit purtătoarea Fiului lui Dumnezeu, tot astfel și prescura (fecioară și ea în felul ei, negustată de vreun om - nu slujești Sfânta Liturghie cu prescuri începute) prin pogorârea Sfântului Duh la epicleză devine purtătoarea Fiului

lui Dumnezeu, a Trupului și Sângelui Său și a focului ceresc pe care Acesta l-a adus pe pământ (Lc. 12, 49). Împărtașania devine astfel o Cincizecime personală, cel în cauză exclamând o dată cu Sfântul Simeon Noul Teolog: „bucurându-mă și cutremurându-mă, cu focul mă împărtașesc, iarba uscată fiind eu, și - străină minune - mă răcoresc nears, ca rugul de demult, care, aprins fiind, nu se mistuie”. El vorbește acum o limbă nouă: limba lui Hristos, limba apostolilor, limba îngerilor. Umbrit de limbile de foc ale Duhului Sfânt el înțelege mesajul hristic: „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins!” (Lc. 12, 49). A face din scânteie flacăra, a face ca focul să ardă nu mocnit, ci cu flacăra albă, aceasta își propune viața duhovnicească. Evident, „Personalitatea se

naște din durere. Este ca și focul făcut cu ajutorul amnarului” (J. B. Yates). Ai nevoie de disciplină, căci „Disciplina este focul purificator prin care talentul devine aptitudine” (Roy L. Smith). Însă merită toată osteneala. Cel care ajunge la capăt poate fi numit odată cu Părintele Iulian din București un Preot de foc ori odată cu Starețul Samson Sivers un Avva de foc, un Om al Rusaliilor.

Sfântul Atanasie Todoran și episcopul unit Petru Pavel Aron

Pr. Grigore Linul

Dezbinarea Bisericii românești din Transilvania a fost opera iezuiților, a cardinalului Colonic, dar și a împăratului Leopold I. Unealta folosită de aceștia pentru a-și atinge ținta a fost mitropolitul Atanasie Anghel, care semnase actul unirii doar din dorința de a împărtași și pe preoții săi de beneficiile care erau acordate preoților romano-catolici. Spera și că se vor pune în practică și prevederile din diploma a doua leopoldină din 1701, respectiv articolul 3, privind acordarea de drepturi mirenilor care se vor uni cu Biserica Romei.

Urmările actului din 1701 au fost multiple și dureroase: pierderea independenței Bisericii ortodoxe românești din Transilvania, în locul Mitropoliei ortodoxe fiind creată o Episcopie unită, supusă arhiepiscopului romano-catolic de Esztergom; impunerea unui teolog iezuit pe lângă episcop pentru a-i controla toate mișcărilor; ruperea legăturilor bisericești și culturale cu Mitropolia Ungrovlahiei; dezbinare între fiii aceluiași popor roman. Cu toate acestea, uniația a fost îmbrățișată numai de o infimă parte a clerului (din interese materiale) cea mai mare parte a credincioșilor și-au păstrat credința strămoșească.

Unul dintre apărătorii Ortodoxiei și al neamului în zona Năsăudului a fost Sfântul Atanasie Todoran din Bichigiu care de tânăr a avut în sânge iubirea de țară și de

credință. Iubirea de țară și-a manifestat-o încă din tinerețe, înrolându-se într-un regiment de apărare a Vienei. Fiindu-i dor de țară și amânându-i-se eliberarea a dezertat și s-a întors acasă, fapt care l-a costat câțiva ani de închisoare la Bistrița. Iubirea de credință i-a fost strecurată în suflet de părinți, dar mai ales de către preoții Coșbuc din familia lor, nimeni alții decât stămoșii poetului George Coșbuc.

Generalul Buccow a fost trimis de împărăteasa Maria Tereza să urmărească și să impulsioneze în Transilvania trecerea la catolicism a ortodocșilor. Acesta propune să îi înroleze în miliția națională grănicerească pe românii din districtul Bistriței care se vor declara uniți. Generalul hotărî ca în 10 mai 1763 să primească jurământul și să aibă loc sfințirea steagurilor regimentului românesc de dragoni din Năsăud, precum și ale celui de infanterie, la Salva, lângă Năsăud, unde erau concentrate 9 companii, 3 dintre ele urmând să depună jurământul la o dată ulterioară la Bistrița. La această solemnitate a fost invitat episcopul unit Petru Pavel Aron, care se afla deja în zonă în vizite canonice.

Împotriva catolicizării forțate a ortodocșilor bătrânul Atanasie Todoran a pornit o mișcare antiunionistă. Acesta auzi că episcopul unit Petru Pavel Aron urma să ajungă și în satul său natal, Bichigiu, în vizită canonică în 4 mai 1763. Încă din 3 mai 1763, Atanasie Todoran împreună cu fiul său Pintea, cu Toader Cătană și cu alți credincioși loiali Ortodoxiei s-au hotărât să nu permită episcopului să intre și să slujească în biserică, pe motiv că la un altar ortodox nu poate slui decât numai vlădică și preot ortodox. Au luat cheile bisericii, au legat funiile clopotelor sus și au discutat cu preotul pentru a nu ieși în întâmpinarea episcopului. În 4 mai 1763, episcopul Petru Pavel Aron sosi în vizitație canonică la Bichigiu. Când însă a ajuns în ușa bisericii din sat a fost întâmpinat de Sfântul Atanasie dar și de Toader Cătană care nu i-au dat voie să intre în biserică, episcopul neputând slui. A slujit totuși Sfânta Liturghie în data de 5 mai 1763 în biserică din Bichigiu pentru că primarul și bătrânii satului fiind constrânși i-au predat cheia bisericii.

Sfântul Atanasie Todoran s-a mai întâlnit față în față cu episcopul Petru Pavel Aron în data de 10 mai 1763 pe plato-ul „Mocirlă”, din Salva. Bătrânul oștean a înțeles planurile ascunse în ceea ce privește cooptarea românilor ortodocși în regimental de graniță și s-a opus cu îndârjire. Printr-o cuvântare înflăcărată ce a avut efect imediat, conaționali săi au înțeles că ofițerii regimentului își băteau joc de religia și de Biserica românească, încercând să-i atragă la catolicism. Se spune că bătrânul Tănase Todoran s-a dus la episcopul Petru Pavel Aron, și i-a spus: «**Fătul meu, de unde ești?**». Acela i-a răspuns: «**De la Blaj!**». Tănase Todoran a adăugat: «**Dacă ești de la Blaj și împărăteasa ți-a dat domeniul, du-te acolo și stai liniștit, nu ne tulbura pe noi în credința noastră!**». După aceea, l-a luat pe vlădică de mână și l-a condus ca să nu năvălească asupra lui mulțimea tulburată. Grănicerii l-au înfruntat și pe generalul Buccow, încât acesta și episcopul Aron au scăpat prin fugă. A doua zi după rebeliune, grănicerii au reținut armele, iar steagurile le-au dus la Năsăud și le-au predat preotului spre a le păstra în biserică.

Dacă pentru Biserica unită din Ardeal Petru Pavel Aron s-a arătat un ierarh de seamă, în schimb, pentru Biserica Ortodoxă a fost un prigonitor, în timpul păstoririi lui având loc mișcări populare ample de apărare a Ortodoxiei. A murit destul de tânăr, în 1764, pe când se găsea într-o vizită canonică în nordul Transilvaniei.

Atanasie Todoran a fost condamnat la moarte de o comisie aulică. Sentința s-a pronunțat în ziua de 12 noiembrie 1763, și preciza că oșteanul de 104 ani să fie frânt cu roata de sus în jos iar capul să fie legat de o roată, pentru că a reținut pe oameni de la unire și de la înrolare. Ultimele cuvinte spuse în timpul torturi de Sfântul Atanasie Todoran a lui Dănilă din Bichigiu s-au păstrat vii până astăzi în cântece și doine: „În pământ de mor băga / Nu mă las de legea mea”.

Renășterea Nr. 5 / Mai (2015)

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În cursul anului universar, în fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde herțiene”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

În timpul anului universitar, în fiecare **sâmbătă**, între orele 9.00 și 11.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

Aprilie 2015

1 aprilie: Oficiază Sfânta Liturghie a Darurilor mai Înainte Sfințite în capela Facultății de Teologie din Cluj-Napoca (slujitor: Arhim. Teofil Tia). Rostește cuvântul de învățătură.

2 aprilie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează comisia de examinare a candidaților la concursul de ocupare a postului de preot slujitor la biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din Dej și a posturilor de preoți parohi la parohiile Buteni (protopopiatul Huedin) și Plaiuri (protopopiatul Turda).

3 aprilie: În Piața „Avram Iancu”, în fața Catedralei Mitropolitane, participă la ceremonialul religios și militar organizat cu prilejul împlinirii a 165 ani de la înființarea Jandarmeriei Române. Oficiază slujba de Te-Deum și rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfântul Ilie” de la Băișoara și în stațiunea Muntele Băișorii.

4 aprilie (Sfântul și Dreptul Lazăr): Cu prilejul hramului, săvârșește Sfânta Liturghie în biserica Mănăstirii „Sfinții Ilie și Lazăr” de la Cristorel, protopopiatul Cluj I. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

La monumentul din curtea bisericii cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni), oficiază slujba Aghiasmei Mici și sfințește ramurile de salcie pregătite. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Conduce Procesiunea de Florii, pe străzile municipiului Bistrița.

În curtea Bisericii „Sfinții Trei Ierarhi” din Bistrița, slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură.

5 aprilie (Intrarea Domnului în Ierusalim): În Catedrala Mitropolitană, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Dan Mihai Muntean, pe seama parohiei Buteni, protopopiatul Huedin și diacon, pe tânărul Vitalie Țilea.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Denia, Utrenia din Sfânta și Marea zi de Luni. Rostește o cateheză.

6 aprilie: Primește la reședință un grup de elevi, aflați în programul „Școala altfel”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Transmite, prin intermediul presei, mesajul către credincioși pentru Sfintele Paști.

Realizează o emisiune pascală la postul Realitatea TV.

În biserica „Intrarea Domnului în Ierusalim” din Florești (paroh: Pr. Sebastian Rusu), protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba Deniei, Utrenia din Sfânta și Marea zi de Marți. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

7 aprilie: Primește la reședință un grup de elevi, aflați în programul „Școala altfel”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

Acordă interviuri pentru TVR și pentru ziarul Adevărul.

Face o vizită pe șantierul de construcție a Tipografiei și Brutăriei Sociale, realizate prin intermediul Serviciului Social al Arhiepiscopiei.

Face o vizită în parohia Dâmbul Rotund din Cluj-Napoca (parohi. Pr. August Bora și Pr. Alexandru Ciui). Este însoțit

de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În biserica „Sfântul Dimitrie cel Nou” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Iacob Cismaș, Pr. Vicar Iustin Tira și Pr. Andrei Dutca) slujește Denia, Utrenia din Sfânta și Marea zi de Miercuri.

8 aprilie: Primește la reședință grupuri de elevi, aflați în programul „Școala altfel”. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În biserica parohiei Apahida I (paroh: Pr. Ioan Iacob Diț) săvârșește Denia, Utrenia din Sfânta și Marea zi de Joi. Rostește un cuvânt de învățătură.

9 aprilie: În Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare, unită cu Vecernia. Săvârșește ritualul spălării picioarelor. Hirotonește întru preot, pe diaconul Vitalie Țilea, pe seama parohiei Plaiuri, protopopiatul Turda. Rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană slujește Denia celor 12 Evanghelii. Rostește un cuvânt de învățătură.

10 aprilie: Face o vizită la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”. Îi vizitează pe bolnavi și binecuvintează personalul medical.

În localitatea Băișoara, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Daniel Bucur) oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Mircea, soțul doamnei primar, Minodora Luca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Primește la reședință pe Preasfințitul Părinte Florentin Cihălmeanu, Episcop greco-catolic de Cluj-Gherla.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Denia Prohodului Domnului. Rostește un cuvânt de învățătură.

11 aprilie: Face o vizită la Căminul pentru vârstnici „Sfân-

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei în timpul Slujbei Învierii, în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, 12 aprilie, 2015.

tul Sava” din Copăceni, protopopiatul Turda.

O vizitează pe distinsa doamnă preoteasă Maria Lupu din Turda.

Face o vizită la Așezământul pentru vârstnici „Acoperământul Maicii Domnului” din Turda, aflat sub oblăduirea părintelui Vasile Știopei, preot paroh în cartierul Opișișani.

Primește la reședință pe Alteța Sa Regală, principele Nicolae al României, venit pentru a asista la Slujba de Înviere.

12 aprilie (Învierea Domnului): La miezul nopții, oficiază Slujba Învierii, pe un podium special amenajat în fața Catedralei Mitropolitane. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Sfânta Liturghie și dă citire Pastoralei pentru Sfintele Paști.

Primește la reședință oficialitățile prezente la Sfânta Liturghie.

În Catedrala Mitropolitană, oficiază slujba Celei de-a doua Învierii, rostește o cateheză și săvârșește ritualul îndătinat al sărutării frățești.

13 aprilie: În biserica cu hramul „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului” din Bistrița (parohi: Prot. Alexandru Vidican, Pr. Nicolae Feier și Pr. Vasile Beni) săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. La cererea Înaltpreasfințitului Părinte Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, hirotonește întru diacon, pe tânărul Călin David Pop.

În biserica din localitatea Măgoaja, protopopiatul Dej, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Nectarie, fiul

părintelui paroh Gavriil Ioan Gretiniuc. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

14 aprilie (Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin): În biserica din localitatea Gledin, protopopiatul Bistrița (paroh: Pr. Ioan Titieni), săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

15 aprilie: În Biserica din Fizeșu Gherlii, protopopiatul Gherla, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Anastasia Emanuela, fiica părintelui paroh Dacian Silviu Pop. Rostește un cuvânt de învățătură.

Îi vizitează pe tinerii din protopopiatul Gherla, aflați în tabără la Geaca (paroh: Pr. Horea Nicolae Baciu). Asistă la programul organizat și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

16 aprilie: Face o vizită în parohia Câmpenești (paroh: Pr. Dorin Ionel Pargea), protopopiatul Cluj I, în vederea identificării unui teren pentru construcția unei noi biserici.

17 aprilie (Izvorul Tămăduirii): Cu prilejul hramului, săvârșește Sfânta Liturghie pe altarul de vară al Mănăstirii Salva, protopopiatul Năsăud. Rostește cuvântul de învățătură.

Participă la inaugurarea noului sediu al primăriei din Beclean. Săvârșește o slujbă de binecuvântare și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

18 aprilie: Cu prilejul Întâlnirii naționale a tinerilor din Oastea Domnului, slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Rostește cuvântul de învățătură.

În biserica din Oarța de Sus, județul Maramureș, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Valeriu, fiul părintelui paroh Dumitru Vlad. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” din Oarța de Sus.

În biserica parohială din Oarța de Sus, slujește Vecernia și rostește un cuvânt duhovnicesc.

19 aprilie (Duminica Sfântului Apostol Toma): Cu prilejul hramului, pe altarul de vară al bisericii din satul natal, Oarța de Sus, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

20 aprilie: În biserica din Coșbuc (paroh: Pr. Iuliu Morariu), protopopiatul Năsăud, oficiază slujba înmormântării părintelui David Semerean, fost paroh. Rostește un cuvânt de mângâiere.

Face o vizită la sediul protopopiatului Beclean, în vederea soluționării unor probleme administrative. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Mănăstirea „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca, întâmpină o copie a icoanei Maicii Domnului „Prodromița”, adusă de la Sfântul Munte Athos. Săvârșește o slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt duhovnicesc. Asistă la Paraclisul Maicii Domnului oficiat în biserica mănăstirii, cu acest prilej.

21 aprilie: În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, prezidează conferința de primăvară cu preoții din protopopiatele Cluj I și Cluj II. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Face o vizită la Spitalul de Neurochirurgie din Cluj-Napoca (preot de slujire caritativă: Pr. Călin Felecan).

22 aprilie: În cadrul Târgului de carte „Gaudeamus”, organizat în Piața Unirii din Cluj-Napoca, participă la lansarea cărților: „Sbornicul” (culegere despre rugăciunea lui Iisus), „La scaunul mărturisirii” de Alexandru Mironescu și „În preajma lui Alexandru Mironescu” de Ileana Mironescu, apărute la editura „Renașterea”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

23 aprilie (Sfântul Mare Mucenic Gheorghe): Oficiază Sfânta Liturghie pe altarul de vară al bisericii din incinta unității militare din Prundu Bârgăului (slujitor: Pr. Ovidiu Halas). Rostește cuvântul de învățătură.

Săvârșește slujba Punerii pietrei de temelie, pentru o nouă biserică în localitatea Prundu Bârgăului (parohi: Pr. Vasile Turc și Pr. Ioan Jauca). Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Cristian Moldovan, directorul Centrului de Pelerinaje „Renașterea”.

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Parastasului pentru adormitul în Domnul, Gheorghe Dima. Rostește un cuvânt evocator.

24 aprilie (Sfânta Cuvioasă Elisabeta): Cu prilejul hramului, săvârșește Sfânta Liturghie în biserica mănăstirii din Cluj-Napoca. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În sala mare a primăriei din Dej, participă la întâlnirea anuală națională a membrilor Asociației ASTRA. Cu prilejul împlinirii a 25 de ani de existență ai despărțământului „Teodor Mihali” Dej, oficiază o slujbă de mulțumire și rostește un cuvânt de binecuvântare.

25 aprilie: În biserica din Cătina, protopopiatul Gherla, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Damian, fiul părintelui paroh Gheorghe Ilovan. Rostește un cuvânt de învățătură.

În amfiteatrul „Nicolae Iorga” din clădirea centrală a Universității „Babeș Bolyai”, participă la lansarea volumelor „Căldar” a lui Simion Cismaș din Monor. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarilor, asistă la spectacolul „Profesorul de joacă” susținut de Leon Magdan și organizat de către Asociația „Christiana” (coordonator: Pr. Claudiu Precup). Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PCuv. Ierom. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

26 aprilie: În biserica din Rugăsești, protopopiatul Dej, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotessește într-un sachelar, pe părintele paroh Fabian Romulus Seiche.

Oficiază slujba de binecuvântare a Centrului de informare turistică din localitate. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

27 aprilie: În sala festivă a Liceului „Nicolae Bălcescu” din Cluj-Napoca, se întâlnește cu o parte din elevi și cadrele didactice. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Marian Sidon, inspectorul de religie al județului Cluj.

28 aprilie: La sediul protopopiatului din Bistrița, prezidează conferința preoțească de primăvară.

Face o vizită pe șantierul Centrului de Tineret de la Sângeorz-Băi (coordonator: Pr. Tudor Mudure), la Mănăstirea de la Cormaia, în parohia Maieru (paroh: Pr. Dan Cismaș și Pr. Ioan Lăpuște), în vederea deschiderii unui centru social pentru vârstnici și la sediul protopopiatului din Năsăud. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de PCuv. Arhim. Teofil Tia, duhovnicul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

29 aprilie: Cu prilejul Zilei Veteranilor, la monumentul din spatele Catedralei Mitropolitane, oficiază slujba de Te Deum și rostește un cuvânt de binecuvântare.

Face o vizită pe strada Eugen Ionesco (paroh: Pr. Cosmin Vele), în vederea găsirii unui loc pentru construirea noii biserici parohiale.

30 aprilie: La invitația Înaltpreasfințitului Părinte Serafim, Mitropolitul Germaniei, Europei Centrale și de Nord, se deplasează înspre Nürnberg, în vederea participării la întâlnirea preoților din Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului și la Adunarea Eparhială. Este însoțit de PC Pr. Dănuț Hognogi, protopopul de Cluj I și de PC Diac. Dan Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

A consemnat, *Arhid. Claudiu Ioan Grama*

"Cei care și-au păstrat credința au rămas...!"*

Pr. Fabian Seiche

Mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să ajungem ziua de azi! Mulțumim Înaltpreasfinției Voastre că ați venit în aceste locuri binecuvântate de Dumnezeu, cu oameni harnici și care și-au păstrat credința dreaptă, în ciuda încercărilor și vitregiei vremurilor.

Ortodocși dintru început, dezbinarea i-a împărțit acum aproape 300 de ani, prin promisiuni, avantaje materiale, amenințări sau tunuri... Iar bisericile luate cu forța, înstrăinate.

Târziu, după 250 de ani s-a reparat nedreptatea, dar tăvălugul ateist a împiedicat manifestarea deplină a credinței. Iar după 1990 Biserica a fost lovită și sufocată de gurile iadului, care sunt sectele venite din afară.

Cei care și-au păstrat credința au rămas.

Dârji și statornici. Ca brazii înalți de pe stânci. Și se știe că vântul nu bate niciodată în iarba pitică, ci în vârfulurile brazilor, în cei mai puternici și înverșunați. Numai eroii credinței au

* Alocuțiune rostită în prezența Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei al Clujului, cu ocazia vizitei și slujirii dumnezeiești Liturghii în parohia Rugăsești, Protopopiatul Dej, în data de 26 aprilie, 2015.

Pogorârea Sfântului Dub, icoană portabilă pe lemn. Autor: Gheorghe fiul lui Iacov, 1763. Muzeul Mitropolitan de la demisolul Catedralei din Cluj-Napoca.

fost persecutați. Mediocrii și trădătorii credinței s-au ascuns mereu în umbra marilor stejari. Ei au dus mai departe credința dreaptă, ortodoxă, prin vânturi, ploii și fulgere. Și astăzi, alături de copiii și nepoții lor, sunt prezenți în acest locaș, în această biserică ce continuă vechile biserici de lemn, dar cu suflete de aur.

Ceea ce am săvârșit astăzi este o unire a cerului cu pământul, prin binecuvântarea Cerului și a Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit. Fiindcă Liturghia unește viii cu morții, cu adormiții noștri dragi ce ne privesc din cer. Liturghia este suprema iubire lăsată omului pentru a ne împărtăși de ea și unii pe alții între noi. Ne/am împărtășit împreună, iată, în taina Sfintei Liturghii - Hristos, simbolizat în persoana arhierului, preoți, credincioși, îngeri și sufletele moșilor și strămoșilor ce ne privesc din cer. Nu poate fi o mai mare bucurie ca aceasta!

La 690 de ani de atestare documentară a satului, Dumnezeu a rânduit a se săvârși Dumnezeiasca Liturghie în locurile acestea. Mulțumim pentru această tuturor ostenitorilor: credincioșilor cu mic, cu mare, veniți de departe sau de aproape, preoților prezenți, credincioșilor noștri, Consiliului Parohial, oficialităților (județene, locale...) și tuturor celor prezenți.

Rugăm pe Dumnezeu să răsplătească osteneala ÎPS Părinte Mitropolit, să-i dea putere în continuare și să ne binecuvinteze ori de câte ori va poposi pe aceste meleaguri.

În numele credincioșilor, Vă mulțumesc încă o dată tuturor!

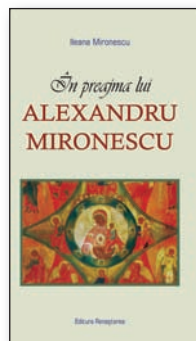
EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

Sbornicul. Culegere despre rugăciunea lui Iisus,
702 pag., format: 130x200 mm
Preț: 70 lei.

ILEANA MIRONESCU,
În preajma lui Alexandru Mironescu,
168 pag., format 110x200 mm.
Preț: 22 lei.

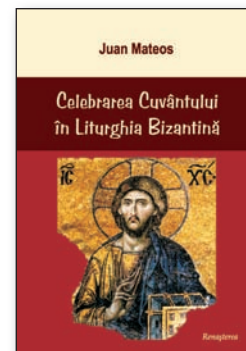

HARRY BOOSALIS, *Viața duhovnicească ortodoxă după Sfântul Siluan Athonitul,*
Colecția: *Spiritualitate* nr. 9,
218 pag. format 135x200 mm,
Preț: 29 lei

ALEXANDRU MIRONESCU,
La scaunul Mărturisirii,
103 pag., format: 110x20 mm
Preț: 15 lei

DANIEL LEMENI,
Duhul a suflat în pustie. Lumea duhovnicească a Părinților deșertului
Colecția: *Monografii* nr. 5,
264 pag., format: 145x210 mm,
Preț: 20 lei

JUAN MATEOS,
Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină
Colecția: *Liturgica*, nr. 8
266 p., format: 148x210 mm
Preț: 22,00 lei

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinteș, Pr. Dan Popovici, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Cezar Ungureanu, Ierom. Benedict Vesa